

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/25-01/11
URBROJ: 613-01-16-1-25-10
Zagreb, 26. siječnja 2026.

Izvješće o obavljenoj financijskoj reviziji

**Hrvatski zavod za
mirovinsko
osiguranje
za 2024.**

SADRŽAJ

stranica

I.	MIŠLJENJE	1
II.	PODACI O ZAVODU	3
	Djelokrug i unutarnje ustrojstvo	3
	Sustav unutarnjih kontrola	6
	Planiranje i izvršenje plana	8
	Financijski izvještaji	10
	Projekti financirani u 2024.	27
	Javna nabava	29
III.	REVIZIJA ZA 2024.	31
	Ciljevi i područja revizije	31
	Kriteriji za izražavanje mišljenja	31
	Metode i postupci revizije	32
	Nalaz za 2024.	33
	Provedba naloga i preporuka	43

I. MIŠLJENJE

Na temelju odredaba članka 19. i 21. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 25/19), obavljena je financijska revizija Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (dalje u tekstu: Zavod) za 2024.

Predmet revizije bili su godišnji financijski izvještaji, i to: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o obvezama te Bilješke uz financijske izvještaje.

Osim godišnjih financijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Zavoda sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima koji imaju značajan utjecaj na poslovanje. Revizijom usklađenosti poslovanja obuhvaćena su sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje i izvršenje plana, prihodi i primici, rashodi i izdaci, imovina, obveze i vlastiti izvori, projekti financirani u 2024. te javna nabava.

Revizija je planirana i obavljena u cilju izražavanja mišljenja jesu li financijski izvještaji u svim značajnim odrednicama sastavljeni u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, a poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

O financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja izražena su bezuvjetna mišljenja.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim Okvirom profesionalnih načela, standarda i smjernica Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) (Narodne novine 66/23) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

A) BEZUVJETNO MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, financijski izvještaji Zavoda za 2024. sastavljeni su u svim značajnim odrednicama u skladu s odredbama Zakona o proračunu.

Osnova za izražavanje bezuvjetnog mišljenja o financijskim izvještajima

Mišljenje o financijskim izvještajima izraženo je u skladu s ISSAI 200 Načelima financijske revizije i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi. Provjerom financijskih izvještaja u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene značajnije nepravilnosti.

B) BEZUVJETNO MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI POSLOVANJA

Prema mišljenju Državnog ureda za reviziju, poslovanje Zavoda za 2024. u svim značajnim odrednicama obavljano je u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2024. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

Osnova za izražavanje bezuvjetnog mišljenja o usklađenosti poslovanja

Mišljenje o usklađenosti poslovanja izraženo je u skladu s ISSAI 400 Načelima revizije usklađenosti i pripadajućim revizijskim standardima.

Za izražavanje mišljenja pribavljeni su dostatni i primjereni revizijski dokazi.

Provjerom usklađenosti poslovanja u odnosu na kriterije za izražavanje mišljenja nisu utvrđene značajnije nepravilnosti.

Isticanje pitanja

Državni ured za reviziju skreće pozornost na točku 1. Nalaza, Djelokrug, u kojoj su opisane činjenice u vezi s duljinom trajanja postupka za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja. Navedene činjenice nisu utjecale na izražavanje mišljenja.

Obveze Zavoda

Zavod je obvezan pripremiti, sastaviti i objaviti financijske izvještaje u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvještavanja, uspostaviti unutarnje kontrole u cilju sastavljanja financijskih izvještaja bez pogrešnog iskazivanja zbog prijevare ili pogreške te namjenski i svrhovito koristiti sredstva i voditi poslovanje usklađeno sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima.

Obveze Državnog ureda za reviziju

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) cilj revizije je steći razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji kao cjelina sastavljeni bez značajno pogrešnog iskazivanja podataka zbog prijevare ili pogreške, provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima te sastaviti izvješće o obavljenoj reviziji. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije jamstvo da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) uvijek otkriti značajno pogrešno iskazivanje kada ono postoji, jer se revizija obavlja na temelju uzorka.

Obavljanjem revizije, državni revizori procjenjuju rizike značajno pogrešnog iskazivanja podataka u financijskim izvještajima te rizike da se poslovanje ne vodi u skladu sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima. Na temelju procjene rizika određuju revizijski pristup i postupke te pribavljaju dostatne i primjerene revizijske dokaze koji osiguravaju osnovu za izražavanje mišljenja. Također, provjeravaju unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja te unutarnje kontrole koje osiguravaju usklađenost poslovanja.

Državni ured za reviziju izražava mišljenje o financijskim izvještajima i mišljenje o usklađenosti poslovanja sa zakonima, drugim propisima i unutarnjim aktima, navedenim u poglavlju III. REVIZIJA ZA 2024. pod naslovom Kriteriji za izražavanje mišljenja.

II. PODACI O ZAVODU

Djelokrug i unutarnje ustrojstvo

Zavod je javna ustanova osnovana Zakonom o mirovinskom osiguranju (Narodne novine 157/13, 151/14, 33/15, 93/15, 120/16, 18/18 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18, 115/18, 102/19, 84/21 i 119/22) (dalje u tekstu: ZOMO), radi ostvarivanja prava radnika, poljoprivrednika, obrtnika i drugih osiguranih osoba iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti. Sjedište Zavoda je Antuna Mihanovića 3, Zagreb.

Djelatnost Zavoda je provedba obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti, utvrđenog ZOMO-om, koji je bio na snazi do 1. srpnja 2025., kada je stupio na snagu Zakon o mirovinskom osiguranju (Narodne novine 96/25), postupka za ostvarivanje prava na doplatak za djecu utvrđenog Zakonom o doplatku za djecu (Narodne novine 94/01, 138/06, 107/07, 37/08 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 6/11, 112/12, 82/15, 58/18 i 156/23) i postupka za ostvarivanje prava na nacionalnu naknadu za starije osobe utvrđenog Zakonom o nacionalnoj naknadi za starije osobe (Narodne novine 62/20 i 156/23).

Zavod obavlja poslove u vezi s ostvarivanjem prava radnika, poljoprivrednika, obrtnika i drugih osiguranih osoba iz mirovinskog osiguranja, ostvarivanjem prava na doplatak za djecu i ostvarivanjem prava na nacionalnu naknadu za starije osobe. Također, obavlja poslove u vezi s osiguranjem zakonitosti ostvarivanja prava i pružanja stručne pomoći osiguranim osobama pri ostvarivanju prava, vođenja upravnog postupka u vezi s ostvarivanjem prava i obveza iz mirovinskog osiguranja te ostvarivanjem prava na doplatak za djecu i ostvarivanjem prava na nacionalnu naknadu za starije osobe, provedbe uredbi Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, vođenja evidencije o osiguranicima, obveznicima doprinosa i drugih davanja, korisnicima prava iz mirovinskog osiguranja, korisnicima prava na doplatak za djecu i korisnicima prava na nacionalnu naknadu za starije osobe te osiguravanja tajnosti podataka unesenih u evidenciju Zavoda u skladu sa zakonskim propisima i općim aktima. Obavlja poslove statističkih istraživanja u skladu sa zakonskim propisima, provjeravanja poslovnih knjiga, financijske dokumentacije i drugih evidencija obveznika doprinosa radi kontrole podataka koji služe ostvarivanju prava, upravljanja i poslovanja prikupljenim sredstvima za zakonom utvrđenu namjenu te ulaganje sredstava radi smanjenja obveza uplatitelja doprinosa i drugih davanja ili za povećanje primanja korisnika iz mirovinskog osiguranja. Nadalje, obavlja poslove u vezi s donošenjem općih akata za provedbu mirovinskog osiguranja i drugih općih akata, provedbe politike razvoja i unaprjeđenja mirovinskog osiguranja, izdavanja stručno-informativnih publikacija o Zavodu, obavlja druge poslove u vezi s provedbom mirovinskog osiguranja, provedbom postupka za ostvarivanje prava na doplatak za djecu i nacionalnu naknadu za starije osobe te obavlja poslove u vezi s ostvarivanjem prava na pristup informacijama i ostale poslove utvrđene zakonom.

U 2024. u Zavodu su se provodile i aktivnosti vezane za provedbu Zakona o inkluzivnom dodatku (Narodne novine 156/23) koje su uključivale: izdvajanje iz Baze podataka doplatka za djecu korisnika doplatka, za djecu s oštećenjem zdravlja te korisnika i djece (članak 21., stavak 1. i članak 22. Zakona o doplatku za djecu), evidentiranje dobivenih podataka u Bazu podataka korisnika i djece te dostavu navedenih podataka Hrvatskom zavodu za socijalni rad, izradu obavijesti korisnicima doplatka za djecu s težim ili teškim invaliditetom prema odredbama članka 22. Zakona o doplatku za djecu, obustavu isplate doplatka za djecu s 31. prosinca 2023. korisnicima za djecu s težim ili teškim invaliditetom, obradu automatskog obračuna pronatalitetnog dodatka za korisnike s troje ili više djece kojima je obustavljena isplata doplatka za djecu s 31. prosinca 2023., evidentiranje doznaka u financijsku bazu i omogućavanje isplata putem SEPA plaćanja (Single Euro Payments Area – jedinstveno područje plaćanja u eurima).

Prema odredbama članka 1. ZOMO-a, sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj čine: obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (prvi stup), obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (drugi stup) te dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (treći stup). Navedeno je na jednak način propisano odredbama članka 4. Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je na snazi od 1. srpnja 2025.

Odredbama Zakona o doprinosima (Narodne novine 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18, 33/23, 114/23 i 152/24) propisana su obvezna izdvajanja svih zaposlenika u Republici Hrvatskoj za obvezno mirovinsko osiguranje (prvi i drugi stup) u iznosu od ukupno 20,0 % iz brutoplaće, dok je iznos uplata u treći dobrovoljni mirovinski stup osobna odluka svakog pojedinca. Prvi stup mirovinskog osiguranja u nadležnosti je Zavoda. Drugi stup mirovinskog osiguranja također se financira iz doprinosa koji je obavezan, ali za razliku od prvog stupa, sredstva prikupljena na taj način prosjeda u obvezni mirovinski fond na osobni račun osiguranika. Treći mirovinski stup je dobrovoljan i u nadležnosti je društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

Poslovi vezani za vođenje registra osiguranika i vođenje jedinstvenog računovodstva osobnih računa članova obveznih mirovinskih fondova u nadležnosti su Središnjeg registra osiguranika. Nadzor nad provedbom drugog i trećeg stupa obavlja Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga.

Zavod je pravna osoba s pravima, obvezama i odgovornošću utvrđenom ZOMO-om i Statutom (Narodne novine 28/14, 24/15, 73/19 i 147/20) koji donosi Upravno vijeće, a potvrđuje Vlada Republike Hrvatske. Rad Zavoda je javan te Zavod obvezno najmanje jednom godišnje o svom radu izvješćuje Hrvatski sabor, osiguranike i korisnike prava iz mirovinskog osiguranja te ministarstvo nadležno za mirovinski sustav. Upravni nadzor nad Zavodom provodi ministarstvo nadležno za mirovinski sustav.

Ustrojstvo Zavoda propisano je Statutom. Ustrojstvene jedinice Zavoda su: Središnja služba, pet područnih službi, 14 područnih ureda i 92 ispostave. Tijela Zavoda su: Upravno vijeće, ravnatelj, zamjenici i pomoćnici ravnatelja, Stručno vijeće te predstojnici područnih službi odnosno područnih ureda. Pravilnikom o sistematizaciji radnih mjesta u Zavodu određena su radna mjesta, okvirni broj službenika i namještenika na pojedinim radnim mjestima, s opisom njihovih osnovnih poslova i zadataka te stručnih uvjeta za rad, vrijednosti koeficijenta složenosti poslova radnih mjesta i druga pitanja značajna za obavljanje poslova u Zavodu. Zavodom upravlja Upravno vijeće, koje se sastoji od devet članova koje imenuje Vlada Republike Hrvatske.

Upravno vijeće za svoj rad odgovara Vladi Republike Hrvatske. Upravno vijeće, između ostalog, donosi Statut Zavoda i druge opće akte za provedbu ZOMO-a, opće akte o unutarnjem nadzoru nad obavljenim poslovima iz djelatnosti Zavoda, godišnji financijski plan Zavoda i njegove izmjene te program rada Zavoda, usvaja godišnja izvješća o financijskom poslovanju Zavoda, donosi izvješće o godišnjem radu i poslovanju Zavoda i podnosi ga ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav, nadzire izvršenje programa rada i financijskog plana Zavoda te obavlja druge poslove iz svoje nadležnosti u skladu sa Statutom. U radu Upravnog vijeća sudjeluju, bez prava odlučivanja, ravnatelj, zamjenici ravnatelja i pomoćnici ravnatelja.

Ravnatelj je odgovoran za zakonitost rada Zavoda, organizira i vodi rad i poslovanje Zavoda, predstavlja i zastupa Zavod, poduzima sve pravne radnje u ime i za račun Zavoda te zastupa Zavod u svim postupcima na sudovima, pred državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima. Ravnatelj odgovara za svoj rad Vladi Republike Hrvatske i Upravnom vijeću. Ravnatelja Zavoda imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog ministra nadležnog na mirovinski sustav, na vrijeme od četiri godine, a na temelju provedenog javnog natječaja. Ravnatelj ima dva zamjenika i šest pomoćnika koje imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog ministra nadležnog za mirovinski sustav na vrijeme od četiri godine.

Početakom 2024. Zavod je imao 2 760 zaposlenika, a koncem 2024. imao je 2 782 zaposlenika. Prema Odluci o potrebnom broju radnika na radnim mjestima u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje na koncu 2024. bilo je popunjeno 67,6 % radnih mjesta.

Predsjednica Upravnog vijeća Zavoda od 19. prosinca 2017. je Melita Čičak, dipl. iur., a ravnatelj Zavoda od 7. studenoga 2019. je Ivan Serdar, univ. spec. oec.

Odredbom članka 151. ZOMO-a propisano je da su prihodi mirovinskog osiguranja doprinosi za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti čiji su obveznici osiguranici, poslodavci, Republika Hrvatska i drugi obveznici prema propisima koji uređuju doprinose, kapitalizirani doprinosi članova obveznih mirovinskih fondova koji su ostvarili mirovinu isključivo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, prihodi iz državnog proračuna, vlastiti prihodi te ostali prihodi i primici. Odredbama članka 148. Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je na snazi od 1. srpnja 2025., pored navedenih, kao prihod mirovinskog osiguranja navedeni su i prihodi od prodaje ili zamjene nekretnine u vlasništvu Zavoda, osim dijela prihoda uređenog propisom kojim se uređuje prodaja stanova na kojima postoji stanarsko pravo.

Financijsko poslovanje Zavoda obavlja se preko računa državnog proračuna Republike Hrvatske.

Zavod u vlasništvu ima tri pravne osobe – društvo Hrvatsko mirovinsko osiguranje d.o.o. (dalje u tekstu: HMO), Hrvatsko mirovinsko investicijsko društvo d.o.o. za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima (dalje u tekstu: HMID) i Hrvatsko mirovinsko osiguravajuće društvo d.d. (dalje u tekstu: HRMOD). Nad društvom HMO otvoren je stečajni postupak u travnju 2024.

Odredbom članka 31. Statuta, propisano je, između ostalog, da ravnatelj predlaže osnovne politike, financijski plan i program rada Upravnom vijeću koje donosi program rada Zavoda te izvješće o godišnjem radu i poslovanju Zavoda i podnosi ga ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav.

Godišnji plan rada Zavoda za 2024. donesen je u prosincu 2023., Godišnji izvještaj o radu Zavoda za 2024. u travnju 2025. te Izvješće o radu Zavoda za 2024. u lipnju 2025.

Zavod sudjeluje u provedbenom programu Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike za razdoblje 2021. – 2024. kroz tri mjere: Osiguranje osnovnog socijalno zaštitnog prihoda na nacionalno definiranoj minimalnoj razini za starije osobe, Unapređenje rada Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje te Nove elektroničke usluge Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Navedene mjere usmjerene su na ostvarenje cilja Održivi zdravstveni i mirovinski sustav te Učinkovita, transparentna i otporna država.

Godišnjim planom rada Zavoda za 2024., koji je Upravno vijeće donijelo u prosincu 2023., planirano je provođenje dviju mjera, a to su: Unapređenje rada Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Nove elektroničke usluge Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Sastavni dio Godišnjeg plana rada Zavoda je tablični prikaz koji uključuje naziv, svrhu i nadležnost za provedbu mjere, pokazatelj rezultata mjere, početnu i ciljanu vrijednost pokazatelja rezultata, aktivnost, nadležnost za provedbu mjere, rok provedbe, izvor financiranja i planirani iznos. Prema godišnjem izvještaju o radu Zavoda cilj mjere Unapređenje rada Zavoda je transformacija poslovnih procesa Zavoda definiranjem poslovnog procesa kroz digitalizaciju, povećanje učinkovitosti poslovanja i podizanje razine produktivnosti zaposlenika Zavoda. Navedenom mjerom želi se uspostaviti novi sustav za izračun mirovine, vođenje matične evidencije, isplatu mirovina, upravljanje ljudskim potencijalima i uspravljanje digitalnom arhivom te skeniranje 50 milijuna stranica spisa i osposobiti zaposlenike Zavoda za pružanje novih ili poboljšanih usluga. U prethodnim razdobljima uspostavljeni su sustavi za upravljanje ljudskim potencijalima i za upravljanje digitalnom arhivom te su zaposlenici osposobljeni za pružanje novih ili poboljšanih usluga. Prema opisu statusa provedbe mjere u izvještajnom razdoblju nastavljene su aktivnosti na uspostavi novih sustava, i to za: izračun mirovina, vođenje matične evidencije i isplatu mirovina te aktivnosti na postizanju zadanog cilja od skeniranih i indeksiranih 50 milijuna stranica. Završetak aktivnosti planiran je do 30. lipnja 2026. u skladu s preuzetim obvezama iz Nacionalnog programa oporavka i otpornosti (dalje u tekstu: NPOO).

Sustav unutarnjih kontrola

Sustav unutarnjih kontrola propisan je odredbama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 78/15, 102/19 i 105/25), Pravilnika o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 58/16), Zakona o fiskalnoj odgovornosti (Narodne novine 111/18 i 83/23) i Pravilnika o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru (Narodne novine 42/16 i 77/19).

Prema odredbama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, sustav unutarnjih kontrola je skup načela, metoda i postupaka unutarnjih kontrola koji je uspostavila odgovorna osoba institucije u svrhu uspješnog upravljanja i ostvarenja općih ciljeva, kao što su: obavljanje poslovanja na pravilan, etičan, ekonomičan, učinkovit i djelotvoran način, usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, zaštita sredstava od gubitaka, zlouporabe i štete, jačanje odgovornosti za ostvarenje poslovnih ciljeva te pouzdanost i sveobuhvatnost financijskih i drugih izvještaja. Sustav unutarnjih kontrola uspostavlja se radi osiguranja postupanja u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja, obuhvaća sve poslovne procese koji vode ostvarenju poslovnih ciljeva, a uspostavlja se u svim ustrojstvenim jedinicama koje u skladu s danim ovlastima i odgovornostima ostvaruju te ciljeve. Izvještavanje na godišnjoj razini provodi se u skladu s propisima kojima se uređuje davanje Izjave o fiskalnoj odgovornosti.

U veljači 2025., na temelju odredaba Uredbe o sastavljanju i predaji Izjave o fiskalnoj odgovornosti i izvještaja o primjeni fiskalnih pravila (Narodne novine 95/19), ravnatelj Zavoda sastavio je Izjavu o fiskalnoj odgovornosti za 2024. na obrascu iz Priloga 1.b., kojom čelnik institucije izvještava o funkcioniranju sustava unutarnjih kontrola. Prema Izjavi o fiskalnoj odgovornosti na temelju popunjenog Upitnika o fiskalnoj odgovornosti te na temelju naloga i preporuka Državnog ureda za reviziju iz prethodnih godina koji nisu provedeni, u sustavu unutarnjih kontrola utvrđene su slabosti i nepravilnosti u području financijskog plana i upravljanja imovinom koje mogu utjecati na zakonito, namjensko i svrhovito korištenje sredstava. Sastavljen je plan otklanjanja slabosti i nepravilnosti s popisom aktivnosti koje je potrebno poduzeti, rokovima provedbe i odgovornim osobama za otklanjanje slabosti i nepravilnosti te Izvješće o otklonjenim slabostima i nepravilnostima utvrđenima prethodne godine.

U skladu s odredbom članka 3. Pravilnika o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru, unutarnju reviziju u Zavodu provodi Ured za unutarnju reviziju, što je uređeno odredbama Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu Zavoda. Pitanja značajna za rad unutarnje revizije propisana su odredbama Pravilnika o unutarnjoj reviziji u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje (prosinac 2017.). U skladu s navedenim Pravilnikom donesen je Strateški plan za razdoblje od 2023. do 2025., Godišnji plan za 2024. te Godišnji izvještaj o radu Ureda za unutarnju reviziju za 2024. U prosincu 2024. započela je izrada novog Pravilnika o radu unutarnje revizije i Strategije unutarnje revizije sa svrhom prilagodbe funkcije unutarnje revizije zahtjevima Globalnih standarda interne revizije. Od planiranih pet, unutarnja revizija je do konca 2024. završila četiri revizije, i to: reviziju poslovnog procesa pretkompletiranja podataka o stažu i plaćama, reviziju ažurnosti postupka ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja na temelju prvog zahtjeva osiguranika, reviziju prijenosa kapitaliziranih doprinosa te reviziju podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja (e-Kontrola), dok je revizija isplate dijela obiteljske mirovine uz osobnu mirovinu bila u tijeku. Također, Ured za unutarnju reviziju prati aktivnosti za provedbu revizijskih preporuka iz 2024. te iz prethodnih godina.

Zavod je radi osiguranja usklađenosti svog poslovanja sa zakonima i drugim propisima donio Pravilnik o kontroli, instruktaži i nadzoru u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje u veljači 2023., koji izvan snage stavlja Pravilnik o poslovima kontrole i nadzora u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje iz prosinca 2009. Pravilnikom su, između ostalog, utvrđeni poslovi Zavoda u kojima je nužno provoditi kontrolu (poslovi mirovinskog osiguranja, ostvarivanja prava iz mirovinskog osiguranja, doplatka za djecu, nacionalne naknade za starije osobe, financijski, imovinskopravni te informatički poslovi, poslovi upravljanja ljudskim potencijalima, uredskog poslovanja, gospodarenja imovinom te nabave i drugi), ali je istodobno omogućeno da se provodi kontrola i drugih poslova iz djelokruga Zavoda ako je kod njih utvrđeno postojanje operativnih rizika koji bi mogli ugroziti njihovo pravilno i zakonito obavljanje. Navedene poslove obavlja Ured za poslovno-informacijsku sigurnost, kontrolu i nadzor koji je tijekom 2024. izradio deset godišnjih izvještaja za pojedine ustrojstvene jedinice koji sadrže predmet i ciljeve kontrole, utvrđene rizike, nepravilnosti te mišljenje.

Radi smanjenja rizika na prihvatljivu razinu, a u svrhu ostvarenja poslovnih ciljeva, uspostavljeno je upravljanje rizicima te je u siječnju 2012. donesena Strategija upravljanja rizicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Na temelju navedene Strategije te Smjernica za provedbu procesa upravljanja rizicima u poslovanju institucija javnog sektora, koje je donijelo Ministarstvo financija, u veljači 2018. donesene su Upute za provedbu procesa upravljanja rizicima.

Podatke o rizicima koji mogu utjecati na ostvarenje poslovnih ciljeva iz njihove nadležnosti u 2024. prikupljalo je više ustrojstvenih jedinica (Sektor za ekonomske poslove, Ured za stratešku analizu, razvoj i upravljanje projektima, Ured za unutarnju reviziju i Ured za poslovno-informacijsku sigurnost, kontrolu i nadzor), međutim nije ustrojen registar rizika na razini institucije.

Odredbama članka 13. Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru propisano je da odgovorna osoba institucije treba uspostaviti kontrole koje uključuju pisana pravila, procedure, postupke i druge mjere ili aktivnosti radi smanjenja rizika na prihvatljivu razinu, a u svrhu ostvarenja poslovnih ciljeva. Zavod je, između ostalog, donio unutarnje akte koji se odnose na mjerila i način korištenja nenamjenskih donacija i vlastitih prihoda, informacijsku sigurnost, službeni put i službena vozila, popis imovine i obveza te postupak rashoda, utvrđivanje radnih normativa, postupanje pri stvaranju ugovornih obveza, postupak i način kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja, uvjete i način prodaje i upravljanja nekretninama u vlasništvu Zavoda te druge upute i interne procedure u vezi s poslovanjem Zavoda.

Na mrežnim stranicama Zavoda objavljeni su zakoni i drugi propisi iz područja rada, financijska izvješća i drugi dokumenti, u skladu s odredbama članka 10. Zakona o pravu na pristup informacijama (Narodne novine 25/13, 85/15 i 69/22).

Etički kodeks radnika Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje donesen je u lipnju 2018. te je objavljen na mrežnim stranicama Zavoda. Temeljem Etičkog kodeksa u Središnjoj te u područnim službama imenovani su etički povjerenici i zamjenici.

Planiranje i izvršenje plana

Zavod je izvanproračunski korisnik državnog proračuna čije se financijsko poslovanje obavlja preko jedinstvenog računa državnog proračuna te je integriran u sustavu proračuna u okviru razdjela Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike te je financijski plan Zavoda dio državnog proračuna. Upravno vijeće Zavoda usvojilo je Financijski plan za 2024., nakon što je Hrvatski sabor u studenome 2023. donio Državni proračun Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu (Narodne novine 149/23). Navedenim Financijskim planom za 2024. planirani su ukupni prihodi u iznosu od 8.722.009.598,00 eura, rashodi u iznosu od 8.720.837.598,00 eura te višak prihoda u iznosu od 1.172.000,00 eura. Također je planiran i prijenos sredstava iz prethodne godine u iznosu od 16.404.682,00 eura te prijenos sredstava u sljedeću godinu u iznosu od 17.576.682,00 eura.

Izmjenama i dopunama Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcija za 2025. i 2026. godinu (Narodne novine 125/24) te preraspodjelama po odlukama ministra financija i Vlade Republike Hrvatske, Financijski plan Zavoda za 2024. je smanjen te su planirani ukupni prihodi u iznosu od 8.637.541.400,00 eura, rashodi u iznosu od 8.636.316.400,00 eura te višak prihoda u iznosu od 1.225.000,00 eura. Planirani prijenosi sredstava su povećani te je prijenos sredstava iz prethodne godine planiran u iznosu od 21.397.553,00 eura, a prijenos sredstava u sljedeću godinu u iznosu od 22.622.553,00 eura. Navedeno smanjenje Financijskog plana najvećim dijelom rezultat je umanjenja sredstava planiranih za naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade u iznosu od 87.159.300,00 eura ili 1,1 %.

Do navedenih odstupanja u odnosu na izvorni plan, prema obrazloženju Zavoda, došlo je zbog toga što u trenutku izrade financijskog plana Zavodu nisu u potpunosti poznati svi parametri potrebni za planiranje rashoda za mirovine (osobito usklađivanje mirovina, kao ni broj korisnika tijekom godine). Također, stupanjem na snagu Zakona o inkluzivnom dodatku, u siječnju 2024., prestaje nadležnost Zavoda za isplatu navedene naknade inkluzivnog dodatka za dijete s težim ili teškim invaliditetom koja je korisnicima pripadala na temelju Zakona o doplatku za djecu te su i planirani rashodi za tu svrhu smanjeni. Nadležnost za isplatu navedene naknade inkluzivnog dodatka za dijete od 2024. je u okviru Hrvatskog zavoda za socijalni rad. Nadalje, rashodi planirani Financijskim planom Zavoda za 2024. u iznosu od 8.636.316.400,00 eura planirani su za provedbu četiri programa u okviru kojih se provodi 20 aktivnosti, šest tekućih te dva kapitalna projekta. Za provedbu programa Mirovine i mirovinska primanja planirani su rashodi u iznosu od 8.309.655.000,00 eura što čini 96,2 % ukupno planiranih rashoda, za provedbu programa Materijalno pravna zaštita planirani su rashodi u iznosu od 188.111.000,00 eura ili 2,2 %, za provedbu programa Podrška sustavu mirovinskog osiguranja planirani su rashodi u iznosu od 111.250.400,00 eura ili 1,3 % te za provedbu programa Socijalne pomoći i naknade planirani su rashodi u iznosu od 27.300.000,00 eura ili 0,3 % ukupno planiranih rashoda. U skladu s navedenim, vrijednosno značajniji rashodi planirani su za izvršenje programa Mirovine i mirovinska primanja koji se odnose na rashode za mirovine na temelju osiguranja (starosne mirovine) u iznosu od 5.165.550.000,00 eura, mirovine na temelju osiguranja (obiteljske mirovine) u iznosu od 1.077.500.000,00 eura, mirovine hrvatskih branitelja u iznosu od 975.400.000,00 eura te mirovine na temelju osiguranja (invalidske mirovine) u iznosu od 587.200.000,00 eura. Mirovine na temelju osiguranja u iznosu od 6.830.250.000,00 eura čine 82,2 % rashoda programa Mirovine i mirovinska primanja. Financiranje navedenih programa planirano je prihodima u iznosu od 8.637.541.400,00 eura, i to sredstvima doprinosa za mirovinsko osiguranje u iznosu od 4.998.324.211,00 eura, općim prihodima i primicima državnog proračuna u iznosu od 3.634.773.289,00 eura, instrumentima EU nove generacije u iznosu od 2.569.900,00 eura, prihodima od prodaje i zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja u iznosu od 1.400.000,00 eura, vlastitim prihodima u iznosu od 372.000,00 eura, ostalim prihodima za posebne namjene u iznosu od 100.000,00 eura te iz pomoći EU u iznosu od 2.000,00 eura.

Prema podacima Državne riznice, rashodi Zavoda za 2024. izvršeni su u iznosu od 8.623.050.647,45 eura, što je 13.265.752,55 eura ili 0,2 % manje od planiranih. Vrijednosno značajniji rashodi izvršeni su u okviru aktivnosti Mirovine na temelju osiguranja (starosne mirovine) u iznosu od 5.163.783.107,08 eura, Mirovine na temelju osiguranja (obiteljske mirovine) u iznosu od 1.077.259.947,15 eura, Mirovine hrvatskih branitelja u iznosu od 975.123.260,07 eura te Mirovine na temelju osiguranja (invalidske mirovine) u iznosu od 587.113.641,68 eura.

Prihodima od doprinosa za mirovinsko osiguranje financiraju se mirovine, novčane naknade i druga primanja iz mirovinskog osiguranja na temelju priznatih prava, troškovi provedbe osiguranja i troškovi administracije Zavoda. Rashodi financirani prihodima od doprinosa izvršeni su u iznosu od 4.990.438.959,35 eura. Prihodima iz proračuna (općim prihodima i primicima) financira se, između ostalog, dio obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovina prema posebnim propisima, nedostatak prihoda koji je posljedica uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, nedostatak prihoda po osnovi smanjene stope doprinosa za poljoprivrednike, doplatak za djecu, nacionalna naknada za starije osobe te jednokratna novčana primanja korisnicima mirovinskih primanja, nacionalne naknade za starije osobe i doplatka za djecu.

Također, prema ZOMO-u, ako se planiranim prihodima iz doprinosa ne mogu pokriti planirani rashodi koji se financiraju iz doprinosa, Republika Hrvatska iz državnog proračuna osigurava Zavodu sredstva u svoti koja nedostaje. Slijedom navedenog, rashodi financirani prihodima iz proračuna izvršeni su u iznosu od 3.631.411.864,08 eura.

U skladu s odredbama članka 39. Zakona o proračunu (Narodne novine 144/21), donesene su projekcije za sljedeće dvije godine, odnosno 2025. i 2026. Prema spomenutim projekcijama, za 2025. planirani su prihodi u iznosu od 8.963.156.071,00 euro, rashodi u iznosu od 8.961.984.071,00 euro te je planiran višak prihoda u iznosu od 1.172.000,00 eura. Za 2026. planirani su prihodi u iznosu od 9.293.105.114,00 eura, rashodi u iznosu od 9.291.933.114,00 eura te višak prihoda u iznosu od 1.172.000,00 eura.

Financijski izvještaji

Zavod vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema propisima o proračunskom računovodstvu. Sastavljeni su propisani financijski izvještaji: Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima, Bilanca, Izvještaj o rashodima prema funkcijskoj klasifikaciji, Izvještaj o promjenama u vrijednosti i obujmu imovine i obveza, Izvještaj o obvezama te Bilješke uz financijske izvještaje. Financijski izvještaji predani su Ministarstvu financija u elektroničkom obliku putem aplikacije Financijsko izvještavanje u sustavu proračuna i Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika (aplikacija RKPFI) u propisanom roku te su objavljeni na mrežnim stranicama Zavoda.

a) Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2024., ukupni prihodi i primici ostvareni su u iznosu od 8.625.569.014,32 eura, što je 1.148.310.374,62 eura ili 15,4 % više u odnosu na prethodnu godinu.

U tablici broj 1 daju se podaci o ostvarenim prihodima i primicima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi i primici

u eurima

Redni broj	Prihodi i primici	Ostvareno za 2023.	Ostvareno za 2024.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Prihodi od doprinosa	4.384.075.736,32	4.990.438.959,35	113,8
2.	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	1.522.062,10	1.157.711,25	76,1
3.	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	20.328,51	12.071,06	59,4
4.	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga, prihodi od donacija te povrati po protestiranim jamstvima	359.392,32	337.183,46	93,8
5.	Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovornih obveza	3.086.134.196,63	3.631.411.864,08	117,7
6.	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	4.009.472,89	1.079.138,87	26,9
7.	Primici od financijske imovine i zaduživanja	1.137.450,93	1.132.086,25	99,5
	Ukupni prihodi i primici	7.477.258.639,70	8.625.569.014,32	115,4

U strukturi prihoda vrijednosno značajniji su prihodi od doprinosa ostvareni u iznosu od 4.990.438.959,35 eura koji čine 57,9 % ukupnih prihoda te prihodi iz nadležnog proračuna ostvareni u iznosu od 3.631.411.864,08 eura koji čine 42,1 % ukupnih prihoda u 2024. U odnosu na prethodno razdoblje prihodi od doprinosa više su ostvareni za 606.363.223,03 eura ili 13,8 %, a prihodi iz nadležnog proračuna više su ostvareni za 545.277.667,45 eura ili 17,7 %. Povećanje prihoda od doprinosa posljedica su kretanja na tržištu rada, odnosno rasta plaća i zaposlenosti zbog pojačane gospodarske aktivnosti. Povećanje prihoda iz proračuna posljedica je povećanja rashoda koji se financiraju iz namjenskog doprinosa, s obzirom na to da se nedostatna sredstva za te rashode osiguravaju u državnom proračunu unutar općih prihoda i primitaka.

Planiranje prihoda od doprinosa za mirovinsko osiguranje u nadležnosti je Ministarstva financija te Zavod navedene prihode planira na temelju dostavljenih podataka. Prikupljanje, evidentiranje, obrada i provjera podataka bitnih za utvrđivanje i naplatu doprinosa za mirovinsko osiguranje u nadležnosti je Porezne uprave koja prati analitiku potraživanja. Porezna uprava dostavlja sintetičke podatke na temelju kojih Zavod evidentira potraživanja za doprinose za mirovinsko osiguranje, prvi stup u glavnoj knjizi Zavoda. Prema obrazloženju Zavoda prihodi od doprinosa evidentiraju se u Glavnoj knjizi na temelju dnevnih izvještaja iz FINA-e o naplaćenim mirovinskim doprinosima. Osim evidentiranja prema izvještajima iz FINA-e, dobivaju se i izvještaji iz Ministarstva financija po kojima se evidentiraju ostale stavke (reprogrami, kamate, kuponi, devizne uplate). Odredbom članka 156., stavka 4. ZOMO-a, propisano je da ako se planiranim prihodima iz doprinosa ne mogu pokriti planirani rashodi koji se financiraju iz doprinosa, Republika Hrvatska iz državnog proračuna osigurava Zavodu sredstva u iznosu koji nedostaje. Navedeno je na jednak način propisano odredbom članka 151., stavka 2. Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je na snazi od 1. srpnja 2025. U 2024. ostvareni su prihodi od doprinosa u iznosu od 4.990.438.959,35 eura.

Odnose se na doprinose za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (prvi stup) u iznosu od 4.777.592.868,22 eura i doprinose za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (drugi stup) u iznosu od 212.846.091,13 eura. Prihodi od doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (drugi stup) odnose se na sredstva uplaćena u državni proračun s osobnih računa osiguranika iz drugog mirovinskog stupa, u slučajevima kada se pri odabiru vrste mirovine odluče na isplatu mirovine samo iz prvog stupa. Ostvarenim prihodima od doprinosa u iznosu od 4.990.438.959,35 eura financirane su mirovine i druga mirovinska primanja na temelju priznatih prava prema općim propisima u iznosu od 4.889.432.443,72 eura, troškovi administracije Zavoda, troškovi informatizacije i dodatna ulaganja na građevinskim objektima u iznosu od 100.811.178,43 eura te prijenos mirovinskih prava iz Republike Hrvatske u Europsku uniju u iznosu od 195.337,20 eura.

Mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti dio je sustava mirovinskog osiguranja u kojem se osiguranicima na načelima uzajamnosti i solidarnosti osiguravaju prava za slučaj starosti, smanjenja radne sposobnosti, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti i tjelesnog oštećenja, a članovima njihovih obitelji prava u slučaju smrti osiguranika, odnosno korisnika prava. Odredbama Zakona o doprinosima propisana je obveza plaćanja doprinosa za financiranje obveznih osiguranja, vrste i stope za obračun, obveznici obračunavanja i plaćanja te druga pitanja u vezi s poslovima prikupljanja doprinosa. Za provedbu prvog stupa mirovinskog osiguranja nadležan je Zavod. Poslodavac iz plaće zaposlenika obračunava 15,0 % brutoznosa i uplaćuje na račun državnog proračuna, a 5,0 % brutoplaće uplaćuje se u drugi mirovinski stup.

Osobama koje su u vrijeme uvođenja drugog stupa (2002.) imale više od 50 godina ili ako su imale manje od 50, a više od 40 godina života, a nisu se dobrovoljno uključile u drugi stup, obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje iz brutoplaće u visini od 20,0 % u prvi stup. Svim osiguranicima koji su osigurani u oba mirovinska stupa omogućeno je da u postupku ostvarivanja prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu izaberu žele li ostvariti mirovinu samo iz prvog stupa (generacijska solidarnost) ili mirovinu iz prvog i drugog stupa (uključujući individualnu kapitaliziranu štednju, odnosno kombiniranu mirovinu). Kada se osiguranici odluče na isplatu mirovine samo iz prvog stupa, tada se s osobnih računa osiguranika sredstva kapitalizirane štednje doprinosa za mirovinsko osiguranje iz drugog mirovinskog stupa uplaćuju u državni proračun. U slučaju izbora kombinirane mirovine ukupan iznos sredstava iz drugog stupa s osobnog računa prenosi se u mirovinsko osiguravajuće društvo (dalje u tekstu: MOD) po izboru. Trenutačno u Republici Hrvatskoj postoje dva MOD-a: HRMOD i Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo, d.d. Odabirom kombinirane mirovine Zavod isplaćuje osnovnu mirovinu iz prvog stupa, a odabrani MOD isplaćuje mirovinu iz drugog stupa.

Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna ostvarene su u iznosu od 1.157.711,25 eura i u cijelosti se odnose na tekuće pomoći od institucija i tijela Europske unije. U odnosu na prošlu godinu manje su ostvarene za 364.350,85 eura, odnosno 24,0 %. Razlog smanjenja je završetak projekta Moja mirovina i projekta Uspostava sustava za upravljanje ljudskim potencijalima Zavoda u 2023. Tekuće pomoći od institucija i tijela EU odnose se najvećim dijelom na provedbu dva projekta financirana sredstvima NPOO-a (izvor financiranja 581) koji je odobren Provedbenom odlukom Vijeća Europske unije o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Hrvatske od 20. srpnja 2021. U okviru projekta Modernizacija informacijsko – komunikacijske tehnologije (IKT) podrške HZMO-a (eHZMO) ostvareni su rashodi u iznosu od 588.203,75 eura, a u okviru projekta Digitalizacija arhive HZMO-a (eArhiva) rashodi su ostvareni u iznosu od 566.289,90 eura. Rok za provedbu navedenih projekata je lipanj 2026.

Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada ostvareni su u iznosu od 12.071,06 eura i odnose se na prihode Umirovljeničkog fonda. U istom iznosu ostvareni su i rashodi te se najvećim dijelom odnose na isplatu nasljednicima po pravomoćnim presudama u iznosu od 7.685,86 eura. Stupanjem na snagu Zakona o prestanku važenja Zakona o Umirovljeničkom fondu (Narodne novine 127/17) Zavod je preuzeo imovinu, prava i obveze bivšeg Umirovljeničkog fonda te predmete u sudskim postupcima koji se vode za račun Fonda, a nisu okončani do stupanja na snagu navedenog Zakona. Zavod je preuzeo bazu podataka o udjeličarima i nasljednicima, arhivsku dokumentaciju nastalu u vezi s izvršenjem preostalih obveza te obveze za podmirenje troškova nastalih na račun Umirovljeničkog fonda prema računima koji su dospjeli nakon stupanja na snagu navedenog Zakona. Novčana sredstva, kao dio imovine Fonda, koja nisu do prestanka važenja navedenog Zakona bila iskorištena prenesena su na račun državnog proračuna Republike Hrvatske kao sredstva depozita za namjene utvrđene Zakonom i Zavod iz sredstava depozita podmiruje troškove predviđene u Zakonu. Neutrošena sredstva koja su koncem 2024. iznosila 458.622,27 eura evidentirana su u poslovnim knjigama Zavoda u okviru potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun.

Prihodi od prodaje proizvoda te pruženih usluga, prihodi od donacija te povrati po protestiranim jamstvima ostvareni su u iznosu od 337.183,46 eura. Odnose se na prihode od zakupnina u iznosu od 243.618,78 eura, prihode od najma stanova u iznosu od 85.533,96 eura te prihode od zakupa opreme u iznosu od 8.030,72 eura. Vrijednosno značajniji prihodi od zakupnina ostvareni su od davanja u zakup nekretnine u Krapini za potrebe Ustanove Dom za starije i nemoćne osobe Sveti Nikola u iznosu od 166.500,00 eura te dijela nekretnine (prizemlje i suteran) u Zagrebu za potrebe Poliklinike za reumatske bolesti, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju dr. Drago Čop u iznosu od 66.301,92 eura. Od ukupno 369 stanova u vlasništvu, Zavod u najam daje 225 stanova te s najmoprimcima zaključuje ugovore o najmu. Radnici Zavoda koriste stanove u skladu s Pravilnikom o davanju stanova u najam i o dodjeli stambenih kredita radnicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Umirovljenici koriste stanove na temelju Odluke o davanju stanova u najam korisnicima mirovine. Ostali najmoprimci koriste stanove u skladu sa Zakonom o najmu stanova (Narodne novine 91/96, 48/98, 66/98, 22/06, 68/18 i 105/20 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske). Iznos slobodno ugovorene najamnine za radnike i umirovljenike te za treće osobe određen je Odlukom o visini slobodno ugovorene najamnine, a iznos zaštićene najamnine određuje se prema Uredbi o uvjetima i mjerilima za utvrđivanje zaštićene najamnine (Narodne novine 40/97 i 117/05).

Prihodi iz nadležnog proračuna i od HZZO-a na temelju ugovornih obveza ostvareni su u iznosu od 3.631.411.864,08 eura za financiranje rashoda poslovanja. Općim приходima i primicima financira se dio obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovina prema posebnim propisima, dodaci odnosno povećanje mirovina prema posebnim zakonima koji uređuju ta prava, nedostatak prihoda koji je posljedica uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, nedostatak prihoda po osnovi smanjene stope doprinosa za poljoprivrednike, doprinosi za pojedine kategorije osiguranika, u skladu s člankom 155. ZOMO-a, dodatni doprinosi za staž koji se računa s povećanim trajanjem za određene kategorije osiguranika prema odredbama Zakona o stažu osiguranja s povećanim trajanjem (Narodne novine 115/18 i 34/21), nedostatak planiranih prihoda od doprinosa u skladu s člankom 156., stavkom 4. ZOMO-a, doplatka za djecu, nacionalna naknada za starije osobe te jednokratna novčana primanja korisnicima mirovinskih primanja, nacionalne naknade za starije osobe i doplatka za djecu.

Prihodi od prodaje nefinancijske imovine ostvareni su u iznosu od 1.079.138,87 eura i u odnosu na 2023. manje su ostvareni za 2.930.334,02 eura ili 73,1 %. Razlog smanjenja je najvećim dijelom zbog manjeg broja prodanih uredskih objekata u odnosu na 2023. Odnose se na prihode od prodaje stambenih objekata u iznosu od 997.138,87 eura i prihode od prodaje poslovnih objekata (poslovni prostor u Imotskom) u iznosu od 82.000,00 eura. Zavod je u 2024. zaključio ugovore o kupoprodaji 22 stana koja su prodana najvećim dijelom fizičkim osobama, na temelju kojih su ostvareni prihodi u iznosu od 840.208,57 eura. Prihodi su ostvareni od prodaje sedam stanova u Pakracu, tri u Belom Manastiru, po dva u Zagrebu i Ogulinu te po jedan stan u Belišću, Donjem Miholjcu, Grubišnom Polju, Karlovcu, Koprivnici, Makarskoj, Sunji i Velikom Grđevcu. Prihodi od obročne otplate stanova prema odredbama Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo (Narodne novine 27/91, 54/91, 6/92, 8/92, 33/92, 46/92, 49/92, 69/92, 87/92, 25/93, 26/93, 48/93, 2/94, 29/94, 44/94, 47/94, 58/95, 103/95, 11/96, 76/96, 111/96, 11/97, 103/97, 68/98, 163/98, 22/99, 96/99, 120/00, 94/01 i 78/02) ostvareni su u iznosu od 36.986,25 eura.

Prodaja nekretnina u Zavodu regulirana je Pravilnikom o prodaji nekretnina u vlasništvu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (svibanj 2018.), a prodaja stanova Odlukom o uvjetima i načinu prodaje stanova u vlasništvu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (srpanj 2005. i srpanj 2006.), Pravilnikom o uvjetima i načinu prodaje stanova u vlasništvu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (svibanj 2018.) te Pravilnikom o uvjetima i načinu prodaje stanova u vlasništvu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje zaštićenim najmoprimcima (svibanj 2019.). Prema navedenoj Odluci predmet prodaje su stanovi dani u najam radnicima i umirovljenicima Zavoda u skladu s općim aktom, stanovi dani u najam prema odredbama Zakona o najmu stanova, sa slobodno ugovorenim najamninom, stanovi dani na privremeno korištenje od ovlaštenih tijela te ostali stanovi. U skladu s Pravilnikom o uvjetima i načinom prodaje stanova u vlasništvu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Zavod stanove prodaje na temelju javnog poziva za javno prikupljanje ponuda, a iznimno i neposrednom pogodbom Republici Hrvatskoj, jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnoj osobi čiji je vlasnik ili osnivač Republika Hrvatska i pravnoj osobi čiji je vlasnik ili osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i u drugim slučajevima kad je to propisano posebnim zakonom ako Zavod donese odluku o prodaji, dok je poseban način prodaje stanova predviđen za radnike Zavoda i umirovljenike.

Zavod je prijašnjih godina imao stambeni fond u koji se iz plaća izdvajalo 6,0 % za rješavanje stambenih potreba radnika Zavoda i 2,0 % mirovina za rješavanje stambenih potreba umirovljenika. Prodaja stanova radnicima i umirovljenicima koji sa Zavodom imaju zaključen ugovor o najmu vrši se neposredno bez javnog prikupljanja ponuda, s tim da se radnicima i umirovljenicima priznaju uložena sredstva (do 30,0 %), a zbog izdvajanja sredstava radnika i umirovljenika u nekadašnji stambeni fond, priznaje se popust na tržišnu cijenu od 10,0 %. Pravilnikom o uvjetima i načinu prodaje stanova u vlasništvu Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje zaštićenim najmoprimcima uređen je način prodaje stanova najmoprimcima s kojima Zavod ima zaključene ugovore o najmu stana. Navedenim Pravilnikom je propisano da se zaštićenim najmoprimcima priznaju uložena sredstva do najviše 20,0 % procijenjene vrijednosti koju odredi ovlaštena i stručna osoba.

Prema podacima iz Izvještaja o prihodima i rashodima, primicima i izdacima za 2024., ukupni rashodi i izdaci ostvareni su u iznosu od 8.626.157.976,00 eura, što je 1.152.770.614,38 eura ili 15,4 % više u odnosu na prethodnu godinu.

U tablici broj 2 daju se podaci o ostvarenim rashodima i izdacima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi i izdaci

u eurima

Redni broj	Rashodi i izdaci	Ostvareno za 2023.	Ostvareno za 2024.	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Rashodi za zaposlene	57.166.732,50	71.249.343,53	124,6
2.	Materijalni rashodi	18.572.593,46	23.903.728,85	128,7
3.	Financijski rashodi	2.562.621,80	2.712.118,62	105,8
4.	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	7.389.492.154,52	8.518.535.638,02	115,3
5.	Ostali rashodi	445,85	82.274,08	18 453,3
6.	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	5.080.263,68	8.934.768,55	175,9
7.	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	512.549,81	740.104,35	144,4
	Ukupni rashodi i izdaci	7.473.387.361,62	8.626.157.976,00	115,4
	Ukupni prihodi i primici (veza Tablica broj 1)	7.477.258.639,70	8.625.569.014,32	115,4
	Višak prihoda i primitaka	3.871.278,08	0,00	-
	Manjak prihoda i primitaka	0,00	588.961,68	-

U strukturi rashoda vrijednosno najznačajnije su naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade ostvarene u iznosu od 8.518.535.638,02 eura koje čine 98,8 % ukupnih rashoda. U odnosu na 2023. naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade veće su za 1.129.043.483,50 eura ili 15,3 %. Povećanje je najvećim dijelom posljedica usklađivanja mirovina od 1. siječnja 2024. koje je iznosilo 4,2 % i usklađivanja mirovina od 1. srpnja 2024. koje je iznosilo 7,5 %, prenesenog kumuliranog efekta promjene strukture i broja korisnika mirovina te usklađivanja mirovina iz 2023., odluka Vlade Republike Hrvatske o jednokratnim novčanim primanjima korisnicima te izmjena i dopuna propisa kojima se uređuje područje prava iz mirovinskog osiguranja.

Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade odnose se na mirovine i mirovinska primanja u iznosu od 8.022.595.412,85 eura, ostale naknade iz proračuna u novcu u iznosu od 281.846.140,54 eura, naknade za dječji doplatak u iznosu od 187.788.886,42 eura, naknadu za tjelesna oštećenja i tuđu pomoć i njegu u iznosu od 23.822.122,49 eura, ostale naknade na temelju osiguranja u novcu u iznosu od 2.460.894,20 eura (vrijednosno najznačajnije u iznosu od 2.265.336,00 eura odnose se na doprinose za drugi stup za pojedine kategorije osiguranika koje prema važećim propisima Zavod obračunava i plaća doprinose) te stipendije i školarine u iznosu od 22.181,52 eura.

Rashodi za mirovine i mirovinska primanja ostvareni u iznosu od 8.022.595.412,85 eura odnose se na mirovine ostvarene prema općim propisima u iznosu od 6.828.195.553,78 eura i na mirovine ostvarene prema posebnim propisima u iznosu od 1.194.399.859,07 eura. Mirovine i mirovinska primanja prema općim propisima ostvareni su u iznosu od 6.828.195.553,78 eura (u okviru kojih je evidentiran zaštitni dodatak, a na 31. prosinca 2024. evidentirano je 21 314 korisnika zaštitnog dodatka uz mirovinu, s prosječnim iznosom od 99,82 eura). Odnose se na starosne mirovine ostvarene u iznosu od 5.163.823.057,67 eura, obiteljske mirovine u iznosu od 1.077.259.600,25 eura te invalidske mirovine u iznosu od 587.112.895,86 eura.

Rashodi za mirovine i druga mirovinska primanja korisnika prema općim propisima financirani su iz doprinosa u iznosu od 4.889.432.443,73 eura, a nedostatan iznos od 1.938.763.110,05 eura financiran je iz općih prihoda i primitaka državnog proračuna. Odredbom članka 156., stavka 4. ZOMO-a, propisano je da u slučaju da se planiranim prihodima iz doprinosa ne mogu pokriti planirani rashodi koji se financiraju iz doprinosa, Republika Hrvatska iz državnog proračuna osigurava Zavodu sredstva u iznosu koji nedostaje. Navedeno je na jednak način propisano odredbom članka 151., stavka 2. Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je na snazi od 1. srpnja 2025.

Od ukupno 1 227 302 korisnika mirovine na 31. prosinca 2024. (uključeni i korisnici mirovina Hrvatske vojske, hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i Hrvatskog vijeća obrane), evidentirana su 863 192 korisnika starosne mirovine, uključujući 76 323 korisnika kojima je s navršenom životnom dobi za starosnu mirovinu invalidska mirovina prevedena na starosnu mirovinu. Invalidsku mirovinu ostvarila su 155 133 korisnika, a obiteljsku mirovinu ostvarilo je 208 977 korisnika. Rashodi za mirovine i mirovinska primanja po posebnim propisima ostvareni su u iznosu od 1.194.399.859,07 eura.

Pravo na mirovine prema posebnim propisima u 2024. ostvarila su 190 182 korisnika: hrvatski branitelji iz Domovinskog rata, službene osobe u tijelima unutarnjih poslova i pravosuđa, osobe na poslovima razminiranja, djelatne vojne osobe, pripadnici Hrvatske domovinske vojske 1941. – 1945., bivši politički zatvorenici, pripadnici bivše JNA, sudionici narodnooslobodilačkog rata, zastupnici u Hrvatskom saboru, članovi Vlade, suci Ustavnog suda, članovi Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, radnici ugljenokopa Labin i radnici profesionalno izloženi azbestu, pripadnici Hrvatskog vijeća obrane te drugi korisnici). U okviru mirovina po posebnim propisima vrijednosno najznačajniji rashodi odnose se na mirovine hrvatskih branitelja u iznosu od 975.122.162,21 euro. Financiranje mirovina i mirovinskih primanja po posebnim propisima definirano je odredbama članka 155. ZOMO-a, kojima je propisano da se u državnom proračunu osiguravaju sredstva za pokrivanje dijela obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovine pod povoljnijim uvjetima prema posebnim propisima, za pokrivanje nedostatka prihoda koji je posljedica uvođenja obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, za pokrivanje nedostatka prihoda po osnovi smanjene stope doprinosa za poljoprivrednike te doprinose za pojedine kategorije osiguranika. Također, odredbom članka 151., stavka 1. Zakona o mirovinskom osiguranju, koji je na snazi od 1. srpnja 2025., propisano je da se u državnom proračunu osiguravaju sredstva za pokrivanje dijela obveza mirovinskog osiguranja koje nastaju priznavanjem i određivanjem mirovine pod povoljnijim uvjetima prema općim i posebnim propisima o mirovinskom osiguranju te međunarodnim ugovorima, za određivanje dodataka odnosno povećanja mirovine prema posebnim propisima kojima se uređuje to pravo, za isplatu godišnjeg dodatka, za obračun i isplatu doprinosa za posebne kategorije osiguranika određene zakonom kojim se uređuju doprinosi te za druge slučajeve određene zakonom.

Na 31. prosinca 2024. u Zavodu su bila evidentirana 1 227 302 korisnika i 1 708 872 osiguranika te je omjer između te dvije skupine bio 1 : 1,39 (u 2022. omjer je bio 1 : 1,31, a u 2023. bio je 1 : 1,35). U razdoblju od 2008. do 2014. odnos broja osiguranika i korisnika mirovina smanjio se s 1,40 : 1 u 2008. na 1,14 : 1 u 2014., a nakon toga uslijedilo je razdoblje postupnog poboljšanja, odnosno povećanja broja osiguranika.

Ostale naknade iz proračuna ostvarene u iznosu od 281.846.140,54 eura odnose se na jednokratna novčana primanja (korisnicima mirovina, korisnicima nacionalne naknade za starije osobe, korisnicima prava u sustavu socijalne skrbi, mirovinskom sustavu i sustavu socijalne skrbi o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata te korisnicima doplatka za djecu) radi ublažavanja posljedica rasta troškova života, porasta cijena te radi ublažavanja posljedica uzrokovanih epidemijom bolesti COVID-19 u iznosu od 254.857.286,69 eura, koje su ostvarene na temelju odluka Vlade Republike Hrvatske te na rashode za nacionalnu naknadu za starije osobe u iznosu od 26.988.853,85 eura.

Od 1. siječnja 2021., kada je stupio na snagu Zakon o nacionalnoj naknadi za starije osobe, Zavod je nadležan za provedbu postupka za rješavanje prava na nacionalnu naknadu za starije osobe. Nacionalna naknada za starije osobe je novčano primanje za hrvatske državljane starije od 65 godina života koji nisu osigurali prihod za starost iz sustava mirovinskog osiguranja, uz zadovoljavanje propisanih uvjeta. U odnosu na 2023. rashodi za nacionalne naknade za starije veći su za 17.052.495,43 eura, odnosno 171,6 %. Razlog povećanja je stupanje na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe, kojim je povećan iznos naknade na 150,00 eura s prijašnjih 800,00 kn, odnosno 106,18 eura i većeg prosječnog broja korisnika u 2024. koji je iznosio 15 594 u odnosu na 2023. kada je prosječan broj korisnika naknade bio 6 850, zbog izmjena uvjeta za ostvarivanje prava na nacionalnu naknadu (prebivalište na području Republike Hrvatske u neprekidnom trajanju od 10 godina neposredno prije podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava umjesto u trajanju od 20 godina i udvostručenje prihodovnog cenzusa). Navedenim izmjenama i dopunama Zakona omogućena je i isplata nacionalne naknade putem pošte na adresu korisnika, na njegov zahtjev.

Rashodi za doplatku za djecu ostvareni su u iznosu od 187.788.886,42 eura i u odnosu na 2023. veći su za 41.827.533,28 eura ili 28,7 % zbog stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu (Narodne novine 156/23), kojim je povećan dohodovni cenzus, broj cenzusnih grupa i iznosi doplatka za djecu za pojedine korisničke skupine te se u skladu s time povećao broj korisnika prava i broj djece za koju se ostvaruje pravo na doplatku za djecu u odnosu na prethodnu godinu. U 2024. doplatku za djecu koristilo je prosječno 130 095 korisnika za prosječno 263 738 djece, a doplatku za djecu iznosio je prosječno 59,27 eura po djetetu.

Rashodi za naknadu za tjelesna oštećenja i tuđu pomoć i njegu ostvareni su u iznosu od 23.822.122,49 eura. Na 31. prosinca 2024. evidentirano je 46 746 korisnika novčane naknade zbog tjelesnog oštećenja i 3 244 korisnika doplatka za pomoć i njegu, s prosječnim iznosom od 174,89 eura.

Rashodi za zaposlene ostvareni su u iznosu od 71.249.343,53 eura, što je 14.082.611,03 eura ili 24,6 % više u odnosu na ostvarene u 2023., najvećim dijelom zbog povećanja osnovice za obračun plaća te isplate privremenog dodatka na plaće državnim službenicima i namještenicima na temelju Odluke o isplati privremenog dodatka na plaću državnim službenicima i namještenicima te službenicima i namještenicima u javnim službama (Narodne novine 65/23) te primjene Uredbe o nazivima radnih mjesta, uvjetima za raspored i koeficijentima za obračun plaće u javnim službama (Narodne novine 22/24) od 1. ožujka 2024. Rashodi za zaposlene obračunani su prema propisima za javne službenike i namještenike, a najvećim dijelom financirani su sredstvima iz doprinosa za mirovinsko osiguranje u iznosu od 71.236.189,05 eura ili 99,9 %.

Odnose se na rashode za brutoplaće u iznosu od 59.205.987,43 eura, doprinose na plaće u iznosu od 9.251.673,45 eura te ostale rashode za zaposlene u iznosu od 2.791.682,65 eura (regres za godišnji odmor, godišnja nagrada za božićne blagdane, nagrada za uskršnje blagdane, otpremnine, darovi djeci, naknade za bolest, invalidnost i smrtni slučaj, pomoć za rođenje djeteta te ostale navedene rashode). Rashodi za brutoplaće odnose se na rashode za plaće za redovan rad u iznosu od 58.477.832,13 eura, prekovremeni rad u iznosu od 719.059,60 eura i plaće u naravi u iznosu od 9.095,70 eura.

Zavod je u Narodnim novinama u 2024. objavio sedam javnih natječaja za zasnivanje radnog odnosa u Zavodu. Tijekom 2024. novozaposleno je 165 radnika, od čega 163 putem natječaja te dva radnika putem sporazuma o premještanju iz tijela državne uprave, dok je radni odnos prestao za 150 zaposlenika. Prema Odluci o potrebnom broju radnika na radnim mjestima u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje na koncu 2024. od ukupnog broja potrebnih radnika popunjeno je 67,6 % radnih mjesta. Prema obrazloženju Zavoda, s obzirom na situaciju na tržištu rada i profil traženih kadrova, Zavod ne uspijeva popuniti potrebna sistematizirana radna mjesta. Kako bi se omogućilo neometano pružanje usluga korisnicima i osiguranicima te obavljanje potrebnih poslova podrške temeljnim procesima, pojedini zaposlenici u Zavodu privremeno obavljaju poslove drugog radnog mjesta. Odredbama članka 33. Pravilnika o radu, između ostalog, propisano je da je u slučaju nastupanja izvanrednih okolnosti (viša sila, zamjena odsutnog radnika ili radnika koji privremeno obavlja druge poslove, obavljanje poslova nepopunjenog radnog mjesta, privremeno povećanje, odnosno smanjenje opsega rada, zastoj u obavljanju određenih poslova, kvar na sredstvu rada i slično) radnik obavezan privremeno, dok te okolnosti traju, obavljati i druge poslove o čemu se donosi odluka.

Materijalni rashodi ostvareni su u iznosu od 23.903.728,85 eura, što je 5.331.135,39 eura ili 28,7 % više u odnosu na ostvarene u 2023., najvećim dijelom zbog povećanja rashoda za zakupnine i najamnine za 2.767.385,15 eura ili 70,0 %, zbog nabave licenci za sigurnost i analitiku mrežnog prometa, održavanja sustava za upravljanje privilegiranim računima, unajmljivanja softvera za podršku rada baza podataka i zakupa drugih poslovnih prostora za vrijeme rekonstrukcije poslovnih prostora Zavoda te povećanja računalnih usluga za 1.410.859,92 eura ili 32,2 % radi provedbe aktivnosti vezanih za projekt Digitalne transformacija HZMO-a. Vrijednosno značajniji materijalni rashodi odnose se na rashode za usluge u iznosu od 19.412.116,92 eura, rashode za materijal i energiju u iznosu od 1.718.338,02 eura, naknade troškova zaposlenima u iznosu od 1.615.060,24 eura i ostale nespomenute rashode poslovanja u iznosu od 1.156.006,43 eura.

U okviru rashoda za usluge, vrijednosno značajniji odnose se na zakupnine i najamnine u iznosu od 6.719.185,12 eura, računalne usluge u iznosu od 5.788.334,13 eura te usluge telefona, pošte i prijevoza u iznosu od 2.820.132,75 eura. Rashodi za zakupnine i najamnine najvećim dijelom odnose se na licence s rokom korištenja do jedne godine u iznosu od 4.187.326,99 eura te najam poslovnog prostora u iznosu od 1.158.653,03 eura. Računalne usluge ostvarene su u okviru kapitalnog projekta Informatizacija u iznosu od 4.675.418,32 eura te u okviru tekućeg projekta Digitalna transformacija HZMO-a – NPOO u iznosu od 1.112.915,81 euro (detaljnije opisano u dijelu Izvješća pod nazivom Projekti financirani u 2024.). Vrijednosno najznačajnije usluge telefona, pošte i prijevoza u iznosu od 2.342.060,83 eura odnose se na poštanske usluge. U odnosu na prethodnu godinu veće su za 22,8 % zbog povećanog obujma izrade i dostave rješenja o doplatku za djecu u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o doplatku za djecu te porasta cijena na tržištu za tu vrstu usluga. Vrijednosno značajniji rashodi za materijal i energiju odnose se na rashode za energiju u iznosu od 1.013.126,05 eura te uredski materijal i ostale materijalne rashode u iznosu od 670.624,46 eura.

Naknade troškova zaposlenima najvećim se dijelom odnose na naknade za prijevoz, za rad na terenu i odvojeni život u iznosu od 1.446.633,18 eura ili 89,6 % ukupno ostvarenih naknada troškova zaposlenima.

Ostali nespomenuti rashodi poslovanja ostvareni u iznosu od 1.156.006,43 eura, najvećim dijelom odnose se na troškove sudskih postupaka u iznosu od 786.743,56 eura te premije osiguranja u iznosu od 112.731,42 eura. Troškovi sudskih postupaka su u odnosu na 2023. veći za 61,8 %, između ostalog, zbog povećanja troškova sudskih postupaka za predmete naknade štete koje Zavod pokreće i vodi protiv osiguravajućih društava temeljem ZOMO-a. Do navedenog povećanja došlo je zbog promjene stava Vrhovnog suda Republike Hrvatske u 2023. da za naknade štete nastale isplatom invalidske ili obiteljske mirovine koju je Zavod isplatio svom osiguraniku ili članovima obitelji primjenjuje Zakon o obveznim osiguranjima u prometu (Narodne novine 151/05, 36/09, 75/09, 76/13, 152/14 i 155/23), a ne odredbe ZOMO-a.

Financijski rashodi ostvareni su u iznosu od 2.712.118,62 eura. Odnose se na ostale financijske rashode u iznosu od 2.590.691,40 eura te kamate za primljene kredite i zajmove u iznosu od 121.427,22 eura. Vrijednosno najznačajniji ostali financijski rashodi odnose se na bankarske usluge i usluge platnog prometa u iznosu od 2.401.857,53 eura, od čega se 1.715.437,75 eura odnosi na usluge platnog prometa za isplatu mirovina i mirovinskih primanja putem Hrvatske pošte d.d. ostvarenih u okviru aktivnosti Naknade za isplatu mirovina. Kamate za primljene kredite i zajmove u iznosu od 121.427,22 eura odnose se na kamate po ugovorima za financijski *leasing* za nabavu računalne, serverske i mrežne opreme realiziranog u ožujku i travnju 2024.

Rashodi za nabavu nefinancijske imovine ostvareni su u iznosu od 8.934.768,55 eura. Vrijednosno značajniji odnose se na rashode za dodatna ulaganja na građevinskim objektima u iznosu od 4.451.343,71 euro te rashode za postrojenja i opremu u iznosu od 4.339.051,80 eura.

Rashodi za dodatna ulaganja na građevinskim objektima veći su za 2.831.781,09 eura ili 174,8 % od ostvarenih u 2023. Do povećanja je najvećim dijelom došlo zbog energetske obnove i uređenja poslovnih prostora u područnim uredima u Bjelovaru, Šibeniku, Sisku i Puli, rekonstrukcije Doma za starije i nemoćne osobe u Petrinji, uređenja Centra za razvoj karijera u Splitu, Varaždinu i Zagrebu te zbog ugradnje sustava tehničke zaštite u više područnih ureda.

Rashodi za postrojenja i opremu najvećim dijelom odnose se na rashode za računala i računalnu opremu u iznosu od 3.985.161,35 eura, od čega je najznačajnija nabava informatičke opreme putem financijskog *leasinga*, nabava infrastrukturne opreme te nadogradnja središnjeg računala.

Manjak prihoda i primitaka za 2024. iskazan je u iznosu od 588.961,68 eura. Preneseni višak prihoda i primitaka iz prethodnog razdoblja iznosio je 21.229.785,53 eura te višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju iznosi 20.640.823,85 eura. Najvećim dijelom višak prihoda i primitaka raspoloživ u sljedećem razdoblju ostvaren je iz izvora prihoda od prodaje ili zamjene nefinancijske imovine i naknade s naslova osiguranja u iznosu od 15.378.520,20 eura.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2024., ukupna vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora iskazana je u iznosu od 1.218.890.966,78 eura.

U tablici broj 3 daju se podaci o vrijednosti imovine te obveza i vlastitih izvora početkom i koncem 2024.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine te obveza i vlastitih izvora
početkom i koncem 2024.

u eurima

Redni broj	Opis	1. siječnja	31. prosinca	Indeks (3/2)
	1	2	3	4
1.	Nefinancijska imovina	122.213.698,32	127.167.654,76	104,1
1.1.	Prirodna bogatstva (zemljište)	138.111,58	138.111,58	100,0
1.2.	Građevinski objekti	109.741.127,75	111.121.564,62	101,3
1.3.	Postrojenja i oprema	7.788.227,38	11.053.674,28	141,9
1.4.	Prijevozna sredstva	128.260,46	79.678,99	62,1
1.5.	Nefinancijska imovina u pripremi	661.893,88	1.807.709,60	273,1
1.6.	Druga nefinancijska imovina	3.756.077,27	2.966.915,69	79,0
2.	Financijska imovina	1.011.438.325,93	1.091.723.312,02	107,9
2.1.	Novčana sredstva	481.605,00	297.866,83	61,8
2.2.	Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo	1.124.201,41	294.508,27	26,2
2.3.	Vrijednosni papiri, dionice i udjeli u glavnici	258.155.479,82	254.128.084,35	98,4
2.4.	Potraživanja za prihode poslovanja	132.040.901,88	131.240.294,43	99,4
2.5.	Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine	933.397,11	761.565,27	81,6
2.6.	Rashodi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	618.702.740,71	705.000.992,87	113,9
	Ukupno imovina	1.133.652.024,25	1.218.890.966,78	107,5
3.	Obveze	682.810.418,55	775.795.697,84	113,6
3.1.	Obveze za rashode poslovanja	681.369.699,32	772.102.575,75	113,3
3.2.	Obveze za nabavu nefinancijske imovine	11.381,16	1.871.802,12	16 446,5
3.3.	Obveze za kredite i zajmove	1.429.338,07	1.821.319,97	127,4
4.	Vlastiti izvori	450.841.605,70	443.095.268,94	98,3
	Ukupno obveze i vlastiti izvori	1.133.652.024,25	1.218.890.966,78	107,5
	Izvanbilančni zapisi	2.276.561.221,27	2.270.956.041,22	99,8

Ukupna vrijednost imovine iskazane koncem 2024. u iznosu od 1.218.890.966,78 eura veća je u odnosu na vrijednost iskazanu početkom godine za 85.238.942,53 eura ili 7,5 %. Povećanje se najvećim dijelom odnosi na povećanje financijske imovine u iznosu od 80.284.986,09 eura ili 7,9 %, koje se gotovo u cijelosti odnosi na kontinuirane rashode budućih razdoblja u okviru kojih su vrijednosno najznačajniji rashodi za mirovine i mirovinska primanja za prosinac 2024.

Vrijednost nefinancijske imovine iskazane koncem godine u iznosu od 127.167.654,76 eura veća je za 4.953.956,44 eura ili 4,1 % u odnosu na vrijednost iskazanu početkom godine. Najznačajnije povećanje u iznosu od 3.265.446,90 eura ili 41,9 % odnosi se na povećanje vrijednosti postrojenja i opreme, najvećim dijelom zbog nabave računala i računalne opreme.

Građevinski objekti iskazani u iznosu od 111.121.564,62 eura odnose se na poslovne objekte u iznosu od 131.286.353,42 eura, stambene objekte u iznosu od 7.110.225,80 eura te ispravak vrijednosti građevinskih objekata u iznosu od 27.275.014,60 eura. Poslovni objekti se odnose na 124 poslovne zgrade i uredske prostore, šest domova za starije i nemoćne osobe, četiri apartmana, jedno odmaralište te devet garaža i 20 garažnih parkirnih mjesta, u ukupnom iznosu (nakon odbitka ispravka vrijednosti imovine) od 108.394.091,00 euro. Stambeni objekti ukupne vrijednosti (nakon odbitka ispravka vrijednosti imovine) 2.727.473,62 eura odnose se na 369 stanova u vlasništvu Zavoda.

Postrojenja i oprema iskazani u iznosu od 11.053.674,28 eura (u brutoiznosu od 28.558.774,07 eura te ispravka vrijednosti u iznosu od 17.505.099,79 eura), najvećim dijelom odnose se na uredsku opremu i namještaj u brutoiznosu od 24.688.555,32 eura (vrijednosno su značajnija računala i računalna oprema u iznosu od 17.203.718,00 eura i uredski namještaj u iznosu od 6.492.713,20 eura), uređaje, strojeve i opremu za ostale namjene u brutoiznosu od 1.704.716,33 eura (vrijednosno je značajnija oprema za snimanje i umnožavanje u iznosu od 802.035,89 eura i uređaji za napajanje u iznosu od 362.516,49 eura) te komunikacijska oprema u iznosu od 1.268.652,30 eura (telefonska centrala s pripadajućim instalacijama, telefoni i ostali komunikacijski uređaji te magnetofoni, diktafoni, TV i ostalo).

Prijevozna sredstva iskazana u iznosu od 79.678,99 eura odnose se na 19 osobnih automobila, 14 kombi vozila, motocikl i bicikl.

Dugotrajna nefinancijska imovina u pripremi iskazana u iznosu od 1.807.709,60 eura odnosi se na građevinske objekte u pripremi, odnosno na investicije u tijeku na građevinskim objektima u vlasništvu Zavoda. Vrijednosno najznačajniji radovi se odnose na radove energetske obnove i uređenja poslovne zgrade u Bjelovaru u iznosu od 1.248.240,64 eura te na uređenje poslovne zgrade u Šibeniku u iznosu od 539.494,94 eura.

U okviru druge nefinancijske imovine iskazane u iznosu od 2.966.915,69 eura, vrijednosno značajnija se odnosi na neproizvedenu dugotrajnu imovinu u iznosu od 2.145.793,58 eura (najvećim dijelom licence) te nematerijalnu proizvedenu imovinu u iznosu od 732.980,03 eura (ulaganja u računalne programe).

Financijska imovina iskazana koncem godine u iznosu od 1.091.723.312,02 eura odnosi se na novac u banci i blagajni u iznosu od 297.866,83 eura, depozite, jamčevne pologe i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo u iznosu od 294.508,27 eura, dionice i udjele u glavnici u iznosu od 254.128.084,35 eura, potraživanja za prihode poslovanja u iznosu od 131.240.294,43 eura, potraživanja od prodaje nefinancijske imovine u iznosu od 761.565,27 eura te rashode budućih razdoblja i nedospjelu naplatu prihoda u iznosu od 705.000.992,87 eura.

Novčana sredstva iskazana koncem 2024. u iznosu od 297.866,83 eura odnose se na novac na računu kod Hrvatske poštanske banke d.d. u iznosu od 282.898,08 eura namijenjen isplati mirovinskih primanja putem Hrvatske pošte d.d. te izdvojenih novčanih sredstava (za ovrhe) u iznosu od 14.968,75 eura (na dva računa u Zagrebačkoj banci d.d.).

Depoziti, jamčevni polozi i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo iskazani u iznosu od 294.508,27 eura odnose se na depozite u (tuzemnim) kreditnim i ostalim financijskim institucijama u iznosu od 127.191,56 eura, ostala potraživanja u iznosu od 84.769,28 eura te potraživanja za više plaćene poreze i doprinose u iznosu od 82.547,43 eura.

Navedena ostala potraživanja manja su za 807.540,26 eura ili 90,5 % u odnosu na prethodno razdoblje zbog zatvaranja potraživanja od HZZO-a za refundacije naknade plaće za bolovanja iznad 42 dana i bolovanja za ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Vrijednosni papiri, dionice i udjeli u glavnici iskazani u iznosu od 254.128.084,35 eura odnose se na dionice i udjele po nekoliko osnova. Naime, Zavod u svojim poslovnim knjigama ima evidentiranu (nominalnu) vrijednost dionica i poslovnih udjela koji obuhvaća portfelj od 29 trgovačkih društava u iznosu od 219.428.556,45 eura te (nominalnu) vrijednost dionica i udjela u društvima kojima je Zavod osnivač (tri društva) ili su na neki drugi način povezani sa Zavodom (alternativni investicijski fond) u ukupnom iznosu od 67.873.779,75 eura. Ispravak vrijednosti dionica i udjela u glavnici iskazan je u iznosu od 33.174.251,85 eura.

U okviru portfelja dionica i poslovnih udjela od 29 trgovačkih društava u iznosu od 219.428.556,45 eura iskazane su dionice i udjeli 18 društava koje je Zavod stekao prema Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća (Narodne novine 19/91, 83/92, 84/92, 94/93, 2/94, 9/95, 21/96 i 118/99 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske), koji je bio na snazi do siječnja 2011. u iznosu od 186.246.336,36 eura, zatim dionice i udjeli u sedam trgovačkih društava u stečaju u iznosu od 24.211.743,45 eura, dionice i udjeli u dva društva u likvidaciji u iznosu od 5.658.893,10 eura, dionice društva koje je bilo u stečaju prije prijenosa portfelja na upravljanje Hrvatskom fondu za privatizaciju (dalje u tekstu: HFP) u iznosu od 3.303.615,30 eura te dionice u glavnici inozemnog trgovačkog društva u iznosu od 7.968,24 eura. Za vrijednost dionica i udjela u glavnici društava u stečaju i likvidaciji obračunan je ispravak vrijednosti u iznosu od 33.174.251,85 eura te je njihova knjigovodstvena vrijednost 0,00 eura.

Navedeni portfelj od 18 trgovačkih društava, prema Zakonu o upravljanju državnom imovinom (Narodne novine 52/18 i 155/23), dio je državne imovine čiji je Zavod imatelj te ju evidentira u svojim poslovnim knjigama i iskazuje u financijskim izvještajima, dok njome upravljaju Ministarstvo financija i Centar za restrukturiranje i prodaju (dalje u tekstu: CERP) te su prihodi od dividendi i primici od prodaje dionica i udjela iz tog portfelja prihodi i primici državnog proračuna. Ministarstvo financija upravlja pravnim osobama od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku: JANAF d.d., HPB d.d. i ACI d.d. u iznosu od 160.404.004,36 eura, a CERP upravlja dionicama i poslovnim udjelima 15 trgovačkih društava u iznosu od 25.842.333,00 eura.

Dionice i udjeli u iznosu od 67.873.779,75 eura odnose se na temeljni kapital i rezerve kapitala društva HRMOD u iznosu od 17.219.902,29 eura, udjel u glavnici, odnosno temeljni kapital u društvu HMID za upravljanje alternativnim investicijskim fondovima u iznosu od 663.610,00 eura i udjel u glavnici, odnosno temeljni kapital u društvu HMO u iznosu od 2.654,46 eura, kojima je Zavod osnivač te na dionice u zatvorenom alternativnom investicijskom fondu Kapitalni fond d.d. u iznosu od 49.987.613,00 eura.

Nastavno na navedeno, Zavod je osnivač tri pravne osobe. Društvo HMO osnovano je u travnju 1992. kao dioničko društvo, Ugovorom koji su sklopili tadašnji Republički fond mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske te Republički fond mirovinskog i invalidskog osiguranja individualnih poljoprivrednika Hrvatske, u cilju upravljanja i gospodarenja novčanim sredstvima, vrijednosnim papirima i drugom imovinom koju mu članovi društva prenesu na upravljanje. Nad navedenim društvom je u travnju 2024. pokrenut stečajni postupak. Društvo HMID osnovano je u srpnju 1997., za obavljanje djelatnosti osnivanja i upravljanja alternativnim investicijskim fondovima. Temeljni kapital društva je 663.610,00 eura te je u stopostotnom vlasništvu Zavoda.

HMID upravlja s dva alternativna investicijska fonda: Kapitalnim fondom d.d. zatvorenim alternativnim investicijskim fondom s privatnom ponudom i HMID PLUS otvorenim alternativnim investicijskim fondom s privatnom ponudom. Kapitalni fond d.d. je osnovan u ožujku 1999., prijenosom dijela dionica iz portfelja Zavoda, koji je Zavodu pripao na temelju Zakona o pretvorbi društvenih poduzeća, koji je bio na snazi do siječnja 2011., kako bi se osiguralo aktivno upravljanje portfeljem Zavoda. Zavod u navedenom fondu ima dionica u iznosu od 49.987.613,00 eura, što čini 99,9 % temeljnog kapitala. HMID PLUS je osnovan u studenome 2018. te je zasebna imovina bez pravne osobnosti. Društvo HRMOD osnovano je u ožujku 2020. u cilju isplata mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (drugog stupa) te dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (trećeg stupa) i na temelju izravnih jednokratnih uplata na račun društva.

Potraživanja za prihode poslovanja iskazana u iznosu od 131.240.294,43 eura odnose se na potraživanja za doprinose u iznosu od 286.745.340,46 eura, potraživanja za upravne i administrativne pristojbe, pristojbe po posebnim propisima i naknade u iznosu od 250.595.744,09 eura, potraživanja za prihode od imovine u iznosu od 62.769.479,36 eura, potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun i za prihode od HZZO-a na temelju ugovornih obveza u iznosu od 27.013.961,62 eura, potraživanja za prihode od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i za povrat po protestiranim jamstvima u iznosu od 396.405,31 euro te ispravak vrijednosti potraživanja u iznosu od 496.280.636,41 euro.

U okviru potraživanja za doprinose iskazanih u iznosu od 286.745.340,46 eura evidentirana su, između ostalog, potraživanja za doprinose za obavezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (prvi stup) u iznosu od 284.816.325,67 eura te potraživanja za doprinose za doplatak za djecu u iznosu od 1.926.150,21 euro. Potraživanja za doprinose za obavezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti evidentiraju se u glavnoj knjizi Zavoda od siječnja 2020., prema podacima koje dostavlja Porezna uprava, u čijoj je nadležnosti primjena i nadzor primjene propisa o prikupljanju doprinosa. Podaci o doprinosima na temelju kojih se vrše evidencije u poslovnim knjigama Zavoda, zbirni su podaci koji se dostavljaju dva puta godišnje, a analitiku potraživanja za doprinose vodi Porezna uprava. Potraživanja za doprinose za doplatak za djecu odnose se na potraživanja od pravnih i fizičkih osoba s osnove doprinosa za doplatak za djecu koji se obračunavao i plaćao do konca lipnja 1998. S obzirom na to da navedeni doprinosi za doplatak za djecu, za razliku od doprinosa za obavezno mirovinsko osiguranje, nisu preneseni u nadležnost Porezne uprave, Zavod je i nadalje nadležan za vođenje njihove analitičke evidencije, naplatu, otpis i druge poslove. Vrijednost navedenih potraživanja za doprinose za doplatak za djecu u iznosu od 1.926.150,21 euro u potpunosti je ispravljena te je njihova knjigovodstvena vrijednost 0,00 eura.

Potraživanja za doprinose u iznosu od 286.745.340,46 eura smanjena su u odnosu na prethodnu godinu za 97.207.731,70 eura ili 25,3 %, najvećim dijelom zbog izmijenjenog načina evidentiranja i iskazivanja zateznih kamata, za koje je podatke Porezna uprava u 2024. dostavila odvojeno od iznosa glavnice duga za doprinos.

Potraživanja za upravne i administrativne pristojbe, pristojbe po posebnim propisima i naknada iskazana su u iznosu od 250.595.744,09 eura.

Vrijednosno značajnija odnose se na potraživanja od CERP-a u iznosu od 146.507.624,40 eura, potraživanja od države iz prijašnjih godina u iznosu od 49.942.376,23 eura, potraživanja za naknadu štete (od osiguravajućih zavoda, trgovačkih društava i građana) u iznosu od 27.924.123,34 eura te potraživanja po (regresnim) zahtjevima za nepripadno isplaćene mirovine i druga mirovinska primanja (od korisnika i od poslovnih banaka za povrat mirovina/mirovinskih primanja) u iznosu od 20.492.053,56 eura. U okviru potraživanja od CERP-a u iznosu od 146.507.624,40 eura evidentirana su potraživanja u iznosu od 124.102.161,30 eura koja se najvećim dijelom odnose na potraživanja za više ustupljeni portfelj (više ustupljene nominalne vrijednosti dionica i poslovnih udjela) pri međusobnoj zamjeni dionica i udjela između HFP-a (pravnog prednika CERP-a) i Zavoda, u razdoblju od 1994. do 2000. u iznosu od 121.384.516,42 eura (914.571.639,00 kn) te na potraživanja u iznosu od 22.405.463,14 eura koja se odnose na potraživanja od HFP-a za ustupljene i prodane dionice i udjele 101 društva u okviru privatizacije, a koje transakcije su nastale u razdoblju od 1994. do 2000. Za navedena potraživanja od CERP-a u ukupnom iznosu od 146.507.624,40 eura u cijelosti je obračunan ispravak vrijednosti te je njihova knjigovodstvena vrijednost 0,00 eura. S obzirom na to da navedena potraživanja od CERP-a nisu rezultat stvarne prodaje dionica/poslovnih udjela iz portfelja Zavoda, već najvećim dijelom zamjene dionica/poslovnih udjela, prodaje za kapitalne izdatke (prava) te da navedenim transakcijama pravni prednik CERP-a nije ostvario financijsku korist niti je u navedenim slučajevima sudjelovao direktno, samostalno i samoinicijativno, nego je postupao u skladu s odlukama Vlade Republike Hrvatske, navedena su potraživanja u više navrata bila predložena za otpis. Posljednji je put podnesen prijedlog za pokretanje postupka donošenja Odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju suglasnosti Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje za otpis potraživanja prema Centru za restrukturiranje i prodaju u listopadu 2024.

Potraživanja od države (državnog proračuna) iz prijašnjih godina u iznosu od 49.942.376,23 eura odnose se na potraživanja na ime manje uplaćenih sredstava iz državnog proračuna u razdoblju od 2000. do lipnja 2001. za isplatu mirovina prema posebnim propisima. Za navedeno je potraživanje u cijelosti obračunan ispravak vrijednosti te je njegova knjigovodstvena vrijednost 0,00 eura. Ministarstvo financija se 2015. obvezalo donijeti uputu o načinu rješavanja navedenih potraživanja i obveza između Zavoda i državnog proračuna (Ministarstva financija) evidentiranih u poslovnim knjigama Zavoda. Posljednji je put od Ministarstva financija tražena navedena uputa u siječnju 2025., ali do vremena obavljanja revizije (listopad 2025.) uputa nije zaprimljena.

Potraživanja za naknadu štete (od osiguravajućih zavoda, trgovačkih društava i građana) u iznosu od 27.924.123,34 eura odnose se na pravo Zavoda na naknadu štete za novčana davanja koja se isplaćuju na teret mirovinskog osiguranja, koje ima pravo na temelju odredaba članaka od 161. do 165. ZOMO-a. Naknada stvarne štete koju Zavod ima pravo zahtijevati obuhvaća ukupne svote davanja i troškove koji se isplaćuju iz mirovinskog osiguranja. Zavod ima pravo na naknadu štete od osobe koja je prouzročila smanjenje radne sposobnosti uz preostalu radnu sposobnost, djelomičan ili potpuni gubitak radne sposobnosti, tjelesno oštećenje ili smrt osigurane osobe, kao i izravno od društva za osiguranje kod kojega su vlasnici, odnosno korisnici motornog vozila osigurani od odgovornosti za štetu te od vlasnika, odnosno korisnika motornog vozila ako je šteta nastala uporabom vozila čiji se vlasnik, odnosno korisnik nije osigurao od automobilske odgovornosti. Naknadu štete Zavod potražuje od osiguravajućih društava, trgovačkih društava i građana, ovisno o tome tko je uzrokovao navedenu štetu i zbog čega je ona nastala.

Potraživanja po (regresnim) zahtjevima za nepripadno isplaćene mirovine i druga mirovinska primanja u iznosu od 20.492.053,56 eura odnose se na pravo Zavoda na temelju odredbe članka 166. ZOMO-a, kojim je propisano da osoba koja primi mirovinu ili neko drugo primanje iz mirovinskog osiguranja koje joj ne pripada, kao i nasljednici te osobe prema propisima o nasljeđivanju, dužni su ga vratiti Zavodu zbog stjecanja bez osnove.

Obveza vraćanja davanja stečenog bez osnove (nepripadne isplate) postoji u tri slučaja, i to: kada je pravo iz mirovinskog osiguranja ostvareno protivno Zakonu o mirovinskom osiguranju, kada je mirovina ili drugo primanje isplaćeno u većoj svoti od pripadajuće te kada je mirovina ili drugo primanje isplaćeno pravnoj ili fizičkoj osobi kojoj ne pripada. Slijedom navedenog, radi se o potraživanjima Zavoda prema korisnicima/osiguranicima/fizičkim osobama stečenog bez pravne osnove.

Potraživanja za prihode od imovine iskazana u iznosu od 62.769.479,36 eura, najvećim se dijelom u iznosu od 62.531.341,00 euro odnose na potraživanja za kamate na doprinose za mirovinsko osiguranje. Navedena se potraživanja evidentiraju na temelju podataka koje dostavlja Porezna uprava, a koja od 2024. posebno iskazuje iznos duga doprinosa koji se odnosi na glavnice, a posebno na kamate. Prihodi od navedenih kamata prihod su državnog proračuna.

Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun i za prihode od HZZO-a na temelju ugovornih obveza iskazana u iznosu od 27.013.961,62 eura u cijelosti se odnose na potraživanja za sredstva uplaćena u nadležni proračun. Vrijednosno značajnija odnose se na potraživanja za prihode od prodaje nekretnina u iznosu od 15.378.520,20 eura, potraživanja za jamčevine uplaćene u proračun u iznosu od 3.741.009,95 eura, potraživanja za vlastite prihode u iznosu od 2.663.085,27 eura te na potraživanja za namjenska sredstva stambenog fonda u iznosu od 2.110.624,99 eura.

Potraživanja od prodaje nefinancijske imovine iskazana u iznosu od 761.565,27 eura odnose se na potraživanja za prihode od prodaje stanova.

Potraživanja koja se po dospelosti iskazuju u financijskom izvještaju Bilanca odnose se na potraživanja za prihode poslovanja i potraživanja od prodaje nefinancijske imovine te su iskazana koncem godine u brutoiznosu od 628.574.559,65 eura, što znači da navedeni iznos nije umanjen za obračunani ispravak vrijednosti. Od navedenih potraživanja, dospjela su iskazana u iznosu od 596.428.155,35 eura, a nedospjela u iznosu od 32.146.404,30 eura. Za većinu dospjelih potraživanja je u cijelosti obračunan ispravak vrijednosti te je njihova knjigovodstvena vrijednost 0,00 eura, jer se uglavnom radi o potraživanjima iz prijašnjih godina za čije se isknjiženje čeka odluka Vlade Republike Hrvatske (potraživanja od CERP-a i Republike Hrvatske). Za druga potraživanja koja proizlaze iz redovnog poslovanja, Zavod poduzima raspoložive mjere naplate, a na zakašnjela potraživanja obračunavaju se i naplaćuju zatezne kamate, koje su prihod državnog proračuna.

Rashodi budućih razdoblja i nedospjela naplata prihoda iskazani u iznosu od 705.000.992,87 eura u cijelosti se odnose na kontinuirane rashode budućih razdoblja, i to rashode za mirovine i mirovinska primanja za prosinac 2024. u iznosu od 695.919.942,21 euro, rashode za plaću za prosinac 2024. u iznosu od 6.018.198,77 eura, rashode za nacionalnu naknadu za prosinac 2024. u iznosu od 2.727.593,26 eura te materijalne rashode u iznosu od 335.258,63 eura. Obveze za navedene rashode podmirene su u siječnju 2025.

Ukupne obveze iskazane koncem godine u iznosu od 775.795.697,84 eura odnose se na obveze za rashode poslovanja u iznosu od 772.102.575,75 eura, obveze za nabavu nefinancijske imovine u iznosu od 1.871.802,12 eura te na obveze za kredite i zajmove u iznosu od 1.821.319,97 eura. U odnosu na stanje iskazano početkom godine, ukupne su obveze veće za 92.985.279,29 eura ili 13,6 %, a povećanje se najvećim dijelom, u iznosu od 84.995.093,87 eura ili 13,9 %, odnosi na povećanje obveza za naknade građanima i kućanstvima, iskazanim u okviru obveza za rashode poslovanja. Navedeno povećanje obveza za naknade građanima i kućanstvima odnosi se na povećanje mirovinskih primanja i naknada prema općim i posebnim propisima (između ostalog, zbog redovitog usklađenja) te nacionalne naknade za starije osobe.

Obveze za rashode poslovanja iskazane u iznosu od 772.102.575,75 eura odnose se na obveze za naknade građanima i kućanstvima u iznosu od 696.864.964,97 eura, ostale tekuće obveze u iznosu od 68.228.638,59 eura, obveze za zaposlene u iznosu od 6.017.707,08 eura (odnose se na obračunanu plaću za prosinac 2024. koja je isplaćena u siječnju 2025.), obveze za materijalne rashode u iznosu od 768.332,15 eura te na obveze za financijske rashode u iznosu od 222.932,96 eura.

U okviru obveza za naknade građanima i kućanstvima u iznosu od 696.864.964,97 eura iskazane su obveze za isplatu obračunatih mirovina i mirovinskih primanja (također i obveze za porez i prirez iz mirovina) za prosinac 2024. u iznosu od 694.137.371,71 euro te obveze za nacionalnu naknadu za starije osobe za prosinac 2024. u iznosu od 2.727.593,26 eura. Navedene su obveze podmirene u siječnju 2025.

U okviru ostalih tekućih obveza iskazanih u iznosu od 68.228.638,59 eura iskazane su, između ostalog, obveze za više uplaćene doprinose za mirovinsko osiguranje u iznosu od 41.035.688,52 eura (preplate doprinosa koje se, kao i potraživanja za doprinose za obavezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti evidentiraju na temelju podataka Porezne uprave), obveze za preračune mirovina u skladu s ugovorima zaključenim s bivšim nositeljima obračuna mirovinskih osiguranja iz bivše Jugoslavije u iznosu od 18.063.981,58 eura (potraživanja za preračune mirovina su u preplati te se koncem godine knjigovodstveno prenose na obveze, a početkom sljedeće se vraćaju na odgovarajuće račune potraživanja), obveze prema državi u iznosu od 4.754.743,73 eura (obveze prema državnom proračunu odnose se na obveze iz 1999., kada je Zavodu iz državnog proračuna doznačeno više sredstava na ime otkupa potraživanja za doprinose od brodogradilišta i trgovačkih društava u sanaciji), obveze za jamčevine (odnose se na obveze za uplaćene pologe sudionika natječaja kao jamstva za ozbiljnost ponude i kod prodaje stanova) u iznosu od 3.741.009,95 eura te obveze za sredstva Umirovljeničkog fonda u iznosu od 458.622,27 eura. Obveze za sredstva Umirovljeničkog fonda odnose se na predmete u sudskim postupcima koji se vode za račun Umirovljeničkog fonda, prema odredbama Zakona o prestanku važenja Zakona o Umirovljeničkom fondu. U jednakom iznosu evidentirana su i potraživanja od Umirovljeničkog fonda. Za rješavanje pitanja obveza prema državi, odnosno državnom proračunu u iznosu od 4.754.743,73 eura, zatražena je uputa o načinu rješavanja potraživanja i obveza između Zavoda i državnog proračuna (Ministarstva financija) koju je Ministarstvo financija 2015. trebalo donijeti. Do vremena obavljanja revizije (listopad 2025.) navedena uputa nije zaprimljena.

Obveze za nabavu nefinancijske imovine iskazane u iznosu od 1.871.802,12 eura odnose se na obveze za nabavu informatičke opreme (računalne, serverske i mrežne opreme).

Obveze za kredite i zajmove iskazane u iznosu od 1.821.319,97 eura odnose se na obveze u vezi s nabavom računalne, serverske i mrežne opreme u 2021., 2023. i 2024., putem financijskog *leasinga*.

Prema podacima iz financijskog izvještaja Bilanca, dospjele su obveze u iznosu od 17.564,87 eura, dok su sve druge obveze nedospjele. Sve dospjele obveze su podmirene u siječnju 2025.

Vlastiti izvori iskazani u iznosu od 443.095.268,94 eura sastoje se od vlastitih izvora i ispravka vlastitih izvora u iznosu od 358.529.507,27 eura, viška prihoda u iznosu od 20.640.823,85 eura, obračunatih prihoda poslovanja u iznosu od 63.163.372,55 eura te obračunatih prihoda od prodaje nefinancijske imovine u iznosu od 761.565,27 eura.

Višak prihoda u iznosu od 20.640.823,85 eura odnosi se na višak prihoda poslovanja u iznosu od 53.275.897,24 eura te manjka prihoda od nefinancijske imovine u iznosu od 17.236.491,21 euro i manjka primitaka od financijske imovine u iznosu od 15.398.582,18 eura.

Izvanbilančni zapisi iskazani su koncem godine u iznosu od 2.270.956.041,22 eura. U odnosu na vrijednost iskazanu početkom godine manji su za 5.605.180,05 eura ili 0,2 %. Odnose se na evidentirane hipoteke, zadužnice, bankarske garancije, pasivne sudske sporove, tuđu imovinu dobivenu na korištenje, potraživanja od države iz prijašnjih godina, ratne štete i drugo. Vrijednosno najznačajniji izvanbilančni zapisi odnose se na potraživanja za ratne štete u iznosu od 1.928.995.247,32 eura i nedospjela potraživanja od države u iznosu od 271.098.848,79 eura. Navedeno se odnosi na potraživanja za ratne štete s osnove priznavanja i isplata prava iz mirovinskog i invalidskog osiguranja, kada su smrt, nesposobnost za rad i tjelesno oštećenje osiguranih osoba nastupili kao posljedica ratnog stanja i neprijateljstva, dok se nedospjela potraživanja od države odnose na potraživanja za obračunane i isplaćene dodatke na mirovinu za koje je obvezu preuzela Republika Hrvatska na temelju Zakona o prenošenju sredstava Državnog proračuna fondovima mirovinskog i invalidskog osiguranja te usklađivanju mirovina (Narodne novine 102/98).

Projekti financirani u 2024.

U 2024. Zavod je koristio sredstva iz NPOO-a u ukupnom iznosu od 1.154.493,65 eura. Sredstva su utrošena za provedbu tekućeg projekta Digitalna transformacija HZMO-a – NPOO. U okviru navedenog, Zavod je provodio dva projekta; Modernizacija IKT podrške Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje – eHZMO (eHZMO) te Digitalizacija arhive Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje – eArhiva (eArhiva). Sporazumom o delegiranim poslovima između Tijela državne uprave nadležnih za komponentu/podkomponentu NPOO-a i Provedbenih tijela, zaključenim 3. svibnja 2022. između Zavoda i tadašnjeg Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva (sadašnje Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije), Zavod je definiran kao Provedbeno tijelo, a tadašnji Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva kao Nadležno tijelo. Ustrojstvena jedinica razine sektora unutar Ministarstva financija je Tijelo nadležno za koordinaciju praćenja provedbe NPOO-a, odnosno Koordinacijsko tijelo.

Projekt eHZMO je investicija čiji je cilj povećanje razine kvalitete usluga koje se pružaju korisnicima te osiguranje učinkovitosti rada Zavoda kroz modernizaciju informatičkog sustava i temeljnih poslovnih procesa Zavoda.

Provedba projekta eHZMO započela je zaključenjem ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava 7. veljače 2020., a provodila se u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali, Prioritetne osi 1. Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage. Predviđeno razdoblje za provedbu projekta bilo je 46 mjeseci, odnosno do 7. prosinca 2023. Ukupna vrijednost projekta iznosila je 166.565.486,00 kn, koliko su iznosili i ukupni prihvatljivi troškovi, a bespovratna sredstva bila su osigurana iz Europskog socijalnog fonda (dalje u tekstu: ESF) u visini od 85,0 %. Do početka studenoga 2021. podneseno je šest zahtjeva za nadoknadu sredstava, kojima je od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (PT2) potraživano i odobreno 220.920,00 kn ili 0,13 % od ukupno ugovoreni sredstava. S obzirom na to da se s realizacijom projekta eHZMO započelo na kraju proračunskog razdoblja te zbog složenosti nabavnih procesa, obujma i kompleksnosti projekta te činjenice da ESF ne omogućuju provođenje projekta u nastavnim fazama, odustalo se od daljnje provedbe projekta iz sredstava ESF-a. Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava za financiranje navedenog projekta iz ESF-a raskinut je 11. listopada 2021. prema odredbi članka 25.1. Općih uvjeta Ugovora. Odluku o povratu odobrenih sredstava donijelo je Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike kao Posredničko tijelo razine 1 (PT1) sredinom studenoga 2021. Projekt je prihvaćen za financiranje putem NPOO-a donošenjem Provedbene odluke Vijeća Europske unije o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Hrvatske od 20. srpnja 2021. Vrijednost investicije planirana je u iznosu od 17.081.504,27 eura, a razdoblje provedbe određeno je od siječnja 2021. do lipnja 2026. Odlukom Vlade Republike Hrvatske od 10. travnja 2025. dana je prethodna suglasnost Ministarstvu rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike i Zavodu za preuzimanje obveza na teret sredstava državnog proračuna Republike Hrvatske u 2026. u vrijednosti od dodatnih 6.536.062,50 eura te ukupna vrijednost projekta iznosi 23.617.566,77 eura.

Ukupni rashodi ostvareni za provedbu projekta eHZMO od početka do konca 2024. iznose 684.221,74 eura, a na 2024. odnosi se 588.203,75 eura. U 2024. provedeni su postupci javne nabave za uslugu izgradnje i implementacije sustava za podršku temeljnim i potpornim (ERP) procesima za koju su ugovori zaključeni u 2025. u ukupnoj vrijednosti od 22.820.517,50 eura. Završena je većina planiranih aktivnosti u okviru uspostave procesa i organizacije digitalnog poslovanja Zavoda, u cilju modernizacije informacijskog sustava Zavoda migracijom sadašnjeg sustava i aplikativnih rješenja na novu moderniju platformu uz prethodno proveden reinženjering poslovnih procesa.

Projekt eArhiva je investicija čiji je cilj povećanje dostupnosti i kvalitete javno dostupnih informacija i usluga korisnicima na tržištu rada i racionalizacija administrativnih postupaka u upravljanju gradivom te unaprjeđenje sustava zaštite i očuvanja arhivskog i registraturnog gradiva, a u svrhu poboljšanja ukupne učinkovitosti rada Zavoda. U okviru investicije predviđena je digitalizacija 50 000 000 stranica (približno 1 000 000 spisa) te uspostava jedinstvenog mjesta trajne pohrane arhivske građe, odnosno sustava za upravljanje digitalnom arhivom. Također, planirana je provedba edukacija jačanja kompetencija i znanja 110 zaposlenika Zavoda na strateškoj i upravljačkoj razini na temu upravljanja digitalnom arhivom i daljnjeg unaprjeđenja digitalnog poslovanja.

Kao i prethodni projekt provodi se na temelju odobrene Provedbene odluke Vijeća Europske unije o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Hrvatske od 20. srpnja 2021. Vrijednost investicije iznosi 6.199.082,09 eura, a razdoblje provedbe određeno je od lipnja 2021. do lipnja 2026.

Ukupni rashodi ostvareni za provedbu projekta eArhiva od početka projekta do konca 2024. iznose 1.738.239,00 eura, a na 2024. odnosi se 566.289,90 eura.

U 2024. započela je provedba aktivnosti skeniranja i indeksiranja 50 000 000 stranica arhive Zavoda u cilju smanjenja arhivskog prostora i lakše dostupnosti arhivirane dokumentacije Zavoda za koju je zaključen ugovor u vrijednosti od 4.837.500,00 eura s porezom na dodanu vrijednost (dalje u tekstu: PDV).

Javna nabava

Planom nabave za 2024., koji je donesen u siječnju 2024., planirana je nabava roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti od 38.678.520,46 eura bez PDV-a. Tijekom 2024. donesene su tri izmjene i dopune Plana nabave. Nakon posljednjih izmjena i dopuna Plana nabave iz listopada 2024., procijenjena vrijednost nabave iznosila je 37.356.414,64 eura bez PDV-a, što je 1.322.105,82 eura ili 3,4 % manje u odnosu na početni Plan nabave. Od ukupno procijenjene vrijednosti nabave u iznosu od 37.356.414,64 eura, na javnu nabavu odnosi se 35.861.464,64 eura, a na jednostavnu nabavu 1.494.950,00 eura.

Plan nabave te izmjene i dopune Plana nabave i Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma (dalje u tekstu: Registar ugovora) objavljeni su u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske, u skladu s odredbama članaka 4. i 7. Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi (Narodne novine 101/17, 144/20 i 30/23). Poslove javne nabave u Zavodu obavlja Ured za nabavu u Središnjoj službi Zavoda, u skladu s Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Zavoda.

Prema Statističkom izvješću o javnoj nabavi za 2024. ukupna vrijednost nabave u 2024. iznosila je 21.486.148,52 eura bez PDV-a, od čega se na javnu nabavu odnosi 19.858.010,53 eura, a na jednostavnu nabavu 1.628.137,99 eura. Ukupna vrijednost nabave je manja od Plana nabave za 2024. za 15.870.266,12 eura ili 42,5 %.

Vrijednosno značajnija odstupanja u odnosu na Plan nabave odnose se na predmete nabave izgradnje i implementacije IT sustava za podršku temeljnim i potpornim (ERP) procesima ukupne procijenjene vrijednosti nabave u iznosu od 12.278.271,31 euro za koji su provedeni postupci u 2024., dok su ugovori zaključeni u 2025., a odnose se na provedbu tekućeg projekta Digitalna transformacija HZMO-a – NPOO, odnosno projekta eHZMO.

Na temelju otvorenih postupaka javne nabave zaključeno je 66 ugovora o nabavi roba, usluga i radova u vrijednosti od 12.179.987,10 eura te dva okvirna sporazuma o nabavi usluga u vrijednosti od 541.233,68 eura. Na temelju pregovaračkog postupka bez prethodne objave zaključena su dva ugovora o nabavi usluga u vrijednosti od 448.950,00 eura te jedan ograničeni postupak u vrijednosti od 51.990,00 eura.

Na temelju okvirnih sporazuma koje je zaključio Središnji državni ured za središnju javnu nabavu, zaključeno je 20 ugovora o nabavi roba i usluga u vrijednosti od 6.635.849,75 eura, od čega se na usluge odnosi 5.661.526,63 eura, a na robe 974.323,12 eura.

Nabava robe i usluga procijenjene pojedinačne vrijednosti do 26.540,00 eura, odnosno radova do 66.360,00 eura (jednostavna nabava) iznosila je ukupno 1.628.137,99 eura bez PDV-a, od čega se na usluge odnosi 1.154.979,56 eura, robe 372.949,19 eura, a na radove 100.209,24 eura.

Na temelju postupka izuzetog od primjene Zakona o javnoj nabavi u skladu s odredbama članka 30., stavka 1., točke 15. navedenog Zakona zaključen je ugovor o pružanju HITRONet usluga u vrijednosti od 7.026,88 eura bez PDV-a.

U 2024. nije bilo uložениh žalbi na postupke javne nabave. Na temelju odluka Zavoda u 2024. poništeno je 25 postupaka nabave zato što nije bilo valjanih ponuda ili nije zaprimljena nijedna ponuda.

Zavod je u prosincu 2017. donio Pravilnik o provedbi jednostavne nabave, kojim je propisan postupak koji prethodi stvaranju ugovornog odnosa za nabave roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti do 200.000,00 kn (26.540,00 eura) bez PDV-a za nabavu robe i usluga, odnosno do 500.000,00 kn (66.360,00 eura) bez PDV-a za nabavu radova.

Prema odredbama Pravilnika, nabave roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti do ili jednake 5.000,00 kn (663,61 euro) provode se na temelju upućivanja poziva na dostavu ponuda na adresu najmanje jednog gospodarskog subjekta. Nabava procijenjene vrijednosti od 5.000,01 kn (663,62 eura) do 20.000,00 kn (2.654,46 eura) provodi se na temelju upućivanja poziva na dostavu ponuda na adrese najmanje dva gospodarska subjekta. Nabavu roba i usluga procijenjene vrijednosti veće od 20.000,00 kn (2.654,46 eura), a manje od 200.000,00 kn (26.540,00 eura) te radova procijenjene vrijednosti do 500.000,00 kn (66.360,00 eura) provodi stručno povjerenstvo slanjem poziva na dostavu ponuda na adrese najmanje tri gospodarska subjekta ili se objavljuje na mrežnim stranicama Zavoda ili u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske.

Revizijskim postupcima obuhvaćeno je 28 postupaka nabave roba, usluga i radova ukupne vrijednosti od 24.263.349,75 eura bez PDV-a, od čega se na javnu nabavu odnosi 21 postupak u vrijednosti od 24.114.472,13 eura, a na jednostavnu nabavu sedam postupaka u vrijednosti od 148.877,62 eura. U revizijom obuhvaćenim postupcima nabave nisu utvrđene nepravilnosti i propusti.

III. REVIZIJA ZA 2024.

Postupci revizije provedeni su od 30. lipnja 2025. do 26. siječnja 2026.

Ciljevi i područja revizije

U skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i odredbama Zakona o Državnom uredu za reviziju, određeni su ciljevi financijske revizije.

Ciljevi revizije bili su:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja
- provjeriti ostvarenje prihoda i primitaka te rashoda i izdataka u skladu s planiranim aktivnostima i namjenama
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima koji imaju značajan utjecaj na financijsko poslovanje
- provjeriti provedbu naloga i preporuka iz prošle revizije
- provjeriti druge aktivnosti u vezi s poslovanjem.

Područja revizije određena su na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti zbog prijevare ili pogreške. Radi procjene rizika, provjerene su unutarnje kontrole značajne za pripremu, sastavljanje i objavu financijskih izvještaja.

Kriteriji za izražavanje mišljenja

Kriteriji za izražavanje mišljenja o financijskim izvještajima su:

1. Zakon o proračunu, članak 131. – 140.
2. Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 124/14, 115/15, 87/16, 3/18, 126/19 i 108/20)
3. Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu (Narodne novine 37/22).

Kriteriji za izražavanje mišljenja o usklađenosti poslovanja su:

1. Zakon o mirovinskom osiguranju
2. Zakon o doprinosima
3. Zakon o doplatku za djecu
4. Zakon o nacionalnoj naknadi za starije osobe
5. Zakon o prestanku važenja zakona o Umirovljeničkom fondu
6. Zakon o proračunu
7. Zakon o fiskalnoj odgovornosti
8. Zakon o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru
9. Zakon o plaćama u državnoj službi i javnim službama (Narodne novine 155/23)
10. Zakon o javnoj nabavi
11. Zakon o osnovici plaće u javnim službama (Narodne novine 39/09 i 124/09)
12. Državni proračun Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu
13. Pravilnik o doprinosima (Narodne novine 2/09, 9/09 – ispravak, 97/09, 25/11, 61/12, 86/13, 157/14, 128/17, 1/19, 43/23, 143/23 i 14/24 – ispravak)
14. Pravilnik o proračunskim klasifikacijama (Narodne novine 26/10, 120/13 i 1/20)

15. Pravilnik o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu
16. Pravilnik o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru
17. Pravilnik o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru
18. Pravilnik o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi
19. Uredba o nazivima radnih mjesta, uvjetima za raspored i koeficijentima za obračun plaće u javnim službama
20. Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (Narodne novine 56/22, 127/22, 58/23 i 128/23)
21. Temeljni kolektivni ugovor za zaposlenike u javnim službama (Narodne novine 29/24)
22. Smjernice za upravljanje rizicima u poslovanju institucija javnog sektora (Ministarstvo financija, svibanj 2017.)
23. Zaključak Vlade Republike Hrvatske radi poduzimanja potrebnih aktivnosti i radnji za uređenje zemljoknjižnog stanja na nekretninama koje koriste javne ustanove, domovi za starije i nemoćne osobe (studen 2020.)
24. Pravilnik o postupku i načinu kontrole podataka o kojima ovise prava iz mirovinskog osiguranja (Narodne novine 139/21)
25. Pravilnik o vođenju matične evidencije Hrvatskoga zavoda za mirovinsko osiguranje (Narodne novine 153/23)
26. Pravilnik o provedbi jednostavne nabave
27. Statut Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza, proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Zavoda. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s podacima iz prethodnog razdoblja i s podacima iz plana, u cilju utvrđivanja područja rizika. Također, pri utvrđivanju područja rizika, korištene su objave u elektroničkim medijima, tisku te na mrežnim stranicama. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Provjerena je dosljednost primjene zakona, drugih propisa i unutarnjih akata. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke provjerene metodom uzorka. Također, korišteni su izvještaji u vezi s pojedinim aktivnostima Zavoda. Provjerena je dokumentacija u vezi s područjima revizije: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje i izvršenje plana, računovodstveno poslovanje, prihodi i primici, rashodi i izdaci, imovina, obveze, vlastiti izvori, projekti financirani u 2024. te javna nabava. Obavljeni su razgovori sa zaposlenicima Zavoda i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba u vezi s pojedinim poslovnim događajima. Provjerena je provedba naloga i preporuka iz prošle revizije koja je obavljena za 2020.

Nalaz za 2024.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, planiranje i izvršenje plana, računovodstveno poslovanje, prihodi i primici, rashodi i izdaci, imovina, obveze i vlastiti izvori, projekti financirani u 2024. te javna nabava.

Obavljenom revizijom za 2024. utvrđene su nepravilnosti i propusti koji se odnose na djelokrug, sustav unutarnjih kontrola, računovodstveno poslovanje, imovinu te javnu nabavu.

1. Djelokrug

1.1. Djelatnost Zavoda je provedba obveznog mirovinskog osiguranja na temelju generacijske solidarnosti utvrđenog Zakonom o mirovinskom osiguranju, postupka za ostvarivanje prava na doplatak za djecu utvrđenog Zakonom o doplatku za djecu i postupka za ostvarivanje prava na nacionalnu naknadu za starije osobe utvrđenog Zakonom o nacionalnoj naknadi za starije osobe. Zavod, između ostalog, obavlja poslove u vezi s osiguranjem zakonitosti ostvarivanja prava i pružanja stručne pomoći osiguranim osobama pri ostvarivanju prava, vođenja upravnog postupka u vezi s ostvarivanjem prava i obveza iz mirovinskog osiguranja te ostvarivanjem prava na doplatak za djecu i ostvarivanjem prava na nacionalnu naknadu za starije osobe.

Tijekom 2024. u Zavodu je zaprimljeno ukupno 542 260 novih zahtjeva za ostvarivanje svih vrsta prava u prvom i drugom stupnju te je sa zahtjevima prenesenima iz prethodne godine (preneseno 90 390, od kojih je do konca 2024. riješeno 81 319) na rješavanju bilo ukupno 632 650 zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, doplatka za djecu i nacionalne naknade za starije osobe. Od toga je riješeno 557 808 zahtjeva ili 88,2 %, a na koncu 2024. ostala su neriješena 74 842 zahtjeva ili 11,8 %.

U tablici u nastavku daje se pregled ukupnog broja postupaka prema vrsti postupka u prvom i drugom stupnju tijekom 2024.

Tablica broj 4

Pregled ukupnog broja vođenih postupaka prema vrsti postupka (prvi i drugi stupanj) u 2024.

Redni broj	Postupci	Broj podnesenih zahtjeva u 2024.	Broj prenesenih zahtjeva iz 2023.	Ukupno na rješavanju	Ukupno riješeno		Broj neriješenih zahtjeva na koncu 2024.
					Broj	%	
	1	2	3	4	5	6	7
1.	Mirovinsko osiguranje (tuzemno i inozemno)	308 912	81 463	390 375	321 357	82,3	69 018
2.	Doplatak za djecu	216 829	8 392	225 221	220 082	97,7	5 139
3.	Nacionalna naknada za starije osobe	16 519	535	17 054	16 369	95,9	685
	Ukupno	542 260	90 390	632 650	557 808	88,2	74 842

U ukupan broj (557 808) predmeta riješenih u 2024. uključeni su predmeti u kojima se odlučuje o pravu na invalidsku mirovinu, a za koje je potrebno donijeti nalaz i mišljenje Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (dalje u tekstu: ZOSI), zatim tuzemni predmeti i predmeti u kojima se primjenjuju EU uredbe o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i/ili međunarodni ugovori o socijalnom osiguranju pri odlučivanju o pravu na starosnu, prijevremenu starosnu, obiteljsku mirovinu, novčanu naknadu zbog tjelesnog oštećenja, predmeti u kojima se rješava o pravu na mirovinsko osiguranje, predmeti u kojima se rješava o pravu na doplatak za djecu (tuzemni i oni u kojima se primjenjuju EU uredbe o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i/ili međunarodni ugovori o socijalnom osiguranju), zatim drugostupanjski predmeti povodom žalbi podnesenih protiv prvostupanjskih rješenja, kao i predmeti u kojima se rješava o pravu na nacionalnu naknadu za starije osobe (u prvom i drugom stupnju).

Od ukupnog broja neriješenih zahtjeva na koncu 2024. za rješavanje 52,0 % zahtjeva (35 931) potrebni su nalaz i mišljenje ZOSI-a. Do vremena obavljanja revizije (studeni 2025.) na rješavanju je još 14 096 zahtjeva, od toga je 5 718 zahtjeva za koje nije potrebno medicinsko vještačenje ZOSI-a.

Od ukupnog broja riješenih zahtjeva na koncu 2024. (557 808) u zakonskom roku od 60 dana riješeno je 50,0 % zahtjeva (276 101), a 50,0 % zahtjeva riješeno je izvan navedenog roka. Tijekom 2024. je 60,0 % rješenja o priznanju prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu riješeno u roku od 60 dana, a 40,0 % nakon zakonskog roka od 60 dana. Prema obrazloženju Zavoda u vezi s brojem neriješenih zahtjeva koncem godine i rokovima u kojem se rješenja donose, uobičajena je praksa raskida radnog odnosa i odlaska u mirovinu s 30. ili 31. prosinca tekuće godine te se tijekom studenoga i prosinca zaprimi veći broj zahtjeva koje zbog objektivnih razloga nije moguće riješiti do konca godine.

Nadalje, rješenja o pravu na invalidsku mirovinu i na naknadu zbog tjelesnog oštećenja se po ZOMO-u donose na temelju nalaza i mišljenja Vijeća vještaka ZOSI-a. Prema Zakonu o jedinstvenom tijelu vještačenja (Narodne novine 85/14 i 95/15) svi poslovi vještačenja od 2015. u nadležnosti su ZOSI-a. Rješavanje zahtjeva za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja u kojima je potrebno prethodno pribaviti nalaz i mišljenje Vijeća vještaka, odnosno Vijeća viših vještaka traje dulje od roka predviđenog zakonom jer uključuju cjelokupni postupak vještačenja, kao i postupke u mjerodavnim revizijskim tijelima (Povjerenstvo za reviziju ocjene radne sposobnosti Ministarstva hrvatskih branitelja i Samostalni sektor za reviziju i nadzor medicinskog vještačenja Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike). S obzirom na to da Zavod nema utjecaja na trajanje postupka vještačenja kod drugog tijela, duljina trajanja tog postupka ima i izravan utjecaj na duljinu trajanja postupka za ostvarivanje prava u Zavodu.

U sklopu jedinstvenog postupka ostvarivanja prava na mirovinu, obavljaju se poslovi kompletiranja podataka, poslovi kompletiranja medicinske dokumentacije (od ZOSI-a koji je nadležan za postupak vještačenja), izračuna mirovine, donošenja rješenja o pravu i isplate mirovine, a ako je osiguranik navršio i mirovinski staž u inozemstvu, vodi se i postupak primjenom uredbi Europske unije i međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju. Trajanje jedinstvenog postupka ostvarivanja prava na mirovinu statistički se prati prema ukupnom trajanju postupka, od dana zaprimanja zahtjeva do okončanja postupka i otpreme rješenja podnositelju zahtjeva.

U predmetima u kojima nedostaju podaci potrebni za donošenje rješenja (o plaći i stažu) Zavod prikuplja podatke od drugih nadležnih tijela. U predmetima u kojima prije donošenja rješenja sudjeluje više tijela u ispitnom postupku (vještačenje) te i drugim složenim predmetima u kojima je potrebno pribaviti i nedostajuće podatke o stažu i plaći, kao i dokaze o drugim činjenicama (statusu hrvatskog branitelja, razdoblju sudjelovanja u Domovinskom ratu, izvršnosti rješenja o Hrvatskim ratnim vojnim invalidima iz Domovinskog rata i slično) od drugih državnih tijela postupak može trajati dulje od zakonom propisanog roka zbog sporosti u dostavi tražene dokumentacije.

Nadalje, osim prema ZOMO-u, određene skupine osiguranika ostvaruju prava iz mirovinskog osiguranja na temelju posebnih zakona, koji propisuju posebne uvjete za stjecanje prava i/ili povoljniji način određivanja mirovina od uvjeta propisanih općim propisom. U postupcima koji uključuju i primjenu posebnih propisa, utvrđuju se uvjeti za ostvarivanje prava i prema općem i posebnom propisu te se obavlja i izračun mirovine prema općem i posebnom propisu, a isto podrazumijeva i pribavljanje određenih dokaza od drugih nadležnih tijela (potvrda o plaći, razdobljima sudjelovanja u Domovinskom ratu) te uključivanje stranke u postupak radi izbora povoljnije mirovine, što također utječe na duljinu trajanja postupka.

U pojedinim predmetima provodi se i poseban postupak radi utvrđivanja mirovinskog staža na temelju plaćenih doprinosa posebnim rješenjem. Duljina postupka kompletiranja i utvrđivanja mirovinskog staža također utječe na duljinu trajanja postupka ostvarivanja prava na starosnu i prijevremenu starosnu mirovinu. Posebni ispitni postupak u postupku priznavanja prava na mirovinu provodi se u slučajevima kada je radi ostvarenja uvjeta za stjecanje prava na mirovinu potrebno donijeti rješenje o utvrđivanju mirovinskog staža, rješenje o stažu osiguranja koje se računa s povećanim trajanjem, rješenje o utvrđivanju svojstva osiguranika, rješenje o prestanku svojstva osiguranika i obaviti reviziju rješenja kojim je utvrđeno svojstvo osiguranika i mirovinski staž. U postupku donošenja navedenih rješenja često je potrebno kontaktirati podnositelja zahtjeva (stranku), poslodavce, Državni arhiv, kao i druge institucije radi dostave tražene dokumentacije, što utječe na duljinu trajanja postupka i donošenja rješenja.

Također, prema obrazloženju Zavoda na dugotrajnost postupka utječe i povećani broj zahtjeva za invalidsku mirovinu (na prijedlog izabranog doktora primarne zdravstvene zaštite ili osiguranika). U navedenim postupcima se rješenje mora donijeti na temelju nalaza i mišljenja Vijeća vještaka ZOSI-a te se obvezno mora zatražiti vještačenje radne sposobnosti osiguranika, odnosno pribaviti nalaz i mišljenje o postojanju/nepostojanju činjenica smanjenja, djelomičnog ili potpunog gubitka radne sposobnosti, uzroku nastanka invalidnosti i drugo. Na trajanje postupka pokušava se utjecati redovitim izvještavanjem ZOSI-a o trajanju postupka i suradnjom Zavoda i ZOSI-a. Osim toga, prije donošenja rješenja o pravu iz mirovinskog osiguranja nalaz i mišljenje ZOSI-a kojim je utvrđeno smanjenje ili gubitak radne sposobnosti podliježe prethodnoj reviziji, koju ovisno o kategoriji osiguranika odnosno uzroku nastanka smanjenja ili gubitka radne sposobnosti obavlja Stručno povjerenstvo za reviziju u ministarstvu nadležnom za mirovinski sustav, odnosno Povjerenstvo za reviziju pri ministarstvu nadležnom za hrvatske branitelje, što također utječe na duljinu trajanja postupka.

Nalaz i mišljenje ZOSI-a potrebno je zatražiti i radi utvrđivanja činjenice postojanja gubitka radne sposobnosti člana obitelji osiguranika, utvrđivanja statusa osiguranika – osobe s invaliditetom ili postojanja tjelesnog oštećenja te se zbog svega navedenog znatan broj predmeta (preko 53,0 %) u kojima je upravni postupak dulji od 60 dana odnosi na predmete u kojima se traži priznanje prava na invalidsku mirovinu i ostala prava za koja je potrebno provesti vještačenje.

U slučajevima kada se radi o priznanju prava primjenom EU uredbi o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti i/ili međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju, na trajanje postupka značajno utječe i trajanje razmjene podataka nužnih za ostvarivanje prava, kao i trajanje postupka kod stranih nositelja osiguranja.

Državni ured za reviziju skreće pozornost na dugotrajnost u postupcima priznavanja prava iz mirovinskog osiguranja te je mišljenja da je potrebno zajedno s drugim tijelima koja sudjeluju u postupku ubrzati aktivnosti u cilju donošenja rješenja u što kraćem roku, radi bržeg ostvarivanja prava podnositelja zahtjeva.

1.2. *Zavod se nije posebno očitovao na točku Nalaza Djelokrug, ali je u Očitovanju, između ostalog, naveo da prihvaća mišljenja, preporuke i naloge koje je Državni ured za reviziju dao u Nacrtu izvješća o obavljenoj reviziji.*

2. Sustav unutarnjih kontrola

2.1. Sustav unutarnjih kontrola uspostavlja se radi osiguranja postupanja u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja. Propisan je, između ostalog, odredbama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, Pravilnika o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru te smjernicama i uputama Ministarstva financija. Prema odredbama članaka 5. i 6. Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, svrha sustava unutarnjih kontrola je poboljšanje upravljanja radi postizanja općih ciljeva, kao što su: obavljanje poslovanja na pravilan, etičan, ekonomičan, učinkovit i djelotvoran način, usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima, planovima, programima i postupcima, zaštita sredstava od gubitaka uzrokovanih lošim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korištenjem te zaštita od drugih oblika nepravilnosti, jačanje odgovornosti za uspješno ostvarenje poslovnih ciljeva te pouzdanost i sveobuhvatnost financijskih i drugih izvještaja. Sustav unutarnjih kontrola obuhvaća sve poslovne procese koji vode ostvarenju poslovnih ciljeva, a uspostavlja se u svim ustrojstvenim jedinicama institucije koje u skladu s danim ovlastima i odgovornostima ostvaruju te ciljeve. Prema odredbama članka 10. spomenutog Zakona, sustav unutarnjih kontrola, između ostalog, čini komponenta upravljanja rizicima.

Zavod je u siječnju 2012. donio Strategiju upravljanja rizicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Na temelju navedene Strategije te Smjernica za provedbu procesa upravljanja rizicima u poslovanju institucija javnog sektora, koje je donijelo Ministarstvo financija, u veljači 2018. donesene su Upute za provedbu procesa upravljanja rizicima. Uputom je uređena provedba procesa upravljanja rizicima, način utvrđivanja i procjene rizika, procjena vjerojatnosti, utvrđivanje ukupne izloženosti riziku te prioriteta rizika, postupanje po rizicima, praćenje i izvještavanje o rizicima, dokumentiranje procesa upravljanja rizicima te odgovornosti i zaduženja sudionika u procesu upravljanja rizicima.

Smjernicama za upravljanje rizicima u poslovanju institucija javnog sektora određeno je, između ostalog, da su Registar rizika na razini institucije u obvezi ustrojiti izvanproračunski korisnici državnog proračuna u koji se mogu unositi podaci vezani za strateške rizike, operativne rizike koji imaju utjecaj na strateške rizike te operativne rizike za koje se procijeni da ih je potrebno pratiti na razini institucije te kako se, u zavisnosti od potrebe, može ustrojiti i više registara rizika od minimalno jednog. Registri rizika ažuriraju se po potrebi, a najmanje jednom godišnje, u okviru redovnog godišnjeg ciklusa upravljanja rizicima te u cilju praćenja provedbe planiranih mjera za ublažavanje rizika.

U Zavodu su u 2024. podatke o rizicima prikupljale pojedine ustrojstvene jedinice za one rizike koji mogu utjecati na ostvarenje poslovnih ciljeva iz njihove nadležnosti (Sektor za ekonomske poslove, Ured za stratešku analizu, razvoj i upravljanje projektima, Ured za unutarnju reviziju i Ured za poslovno-informacijsku sigurnost, kontrolu i nadzor), međutim nije ustrojen registar rizika na razini institucije. Također, nije uspostavljen sustav izvještavanja o utvrđenim rizicima i realizaciji mjera za njihovo smanjenje kako je propisano odredbama Pravilnika o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru. Odredbama članaka 2. i 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru (Narodne novine 105/25), propisano je da odgovorna osoba institucije treba uspostaviti integrirano upravljanje rizicima. Integrirano upravljanje rizicima podrazumijeva uspostavu organizacijske strukture, postupaka, pravila, procesa, sustava i resursa za utvrđivanje, procjenu, postupanje, praćenje i izvještavanje o izloženosti rizicima odnosno upravljanje rizicima u cjelini, kao i kontinuirano unaprjeđenje, kontrolu i nadzor procesa integriranog upravljanja rizicima. U Registar rizika Zavoda trebaju se unositi podaci o prioritetnim rizicima s najvišom razinom ukupne izloženosti koji u 2024. nisu utvrđeni i uneseni. Prema obrazloženju Zavoda podaci o rizicima posljednji put su prikupljeni u prosincu 2022., a pri tome nije evidentirano postojanje prioritetnih rizika Zavoda, odnosno rizika za koje je procijenjena najviša razina ukupne izloženosti. Zbog rješavanja navedenog problema, ravnatelj je u travnju 2024. donio odluku kojom je osnovana Radna skupina za uspostavu procesa učinkovitijeg upravljanja rizicima (dalje u tekstu: Radna skupina). Zadatak Radne skupine je izrada analize dosadašnjeg upravljanja rizicima, donošenje Politike upravljanja rizicima, izrada nove upute za upravljanje rizicima, provođenje edukacije o upravljanju rizicima u svim ustrojstvenim jedinicama u Središnjoj službi i nadogradnja postojeće aplikativne podrške „theRisk“. Navedena aplikacija je prvotno implementirana u sklopu poboljšanja procesa upravljanja rizicima u području informacijske sigurnosti te ju je potrebno unaprijediti i prilagoditi. Proširenjem primjene aplikacije „theRisk“ na sve rizike u Zavodu, koji se obrađuju u više ustrojstvenih jedinica istim ili različitim metodologijama, izbjeglo bi se vođenje više registara rizika, ubrzala bi se i pojednostavnila centralizacija i konsolidacija procesa upravljanja rizicima te bi postiglo se aktivnije praćenje provedbe mjera za ublažavanje rizika i izvještavanje o statusu rizika. Radna skupina je sastavila prijedlog analize u lipnju 2024., prijedlog politike upravljanja rizicima u listopadu 2024. te je u 2025. u tijeku izrada prijedloga upute i prijedloga za nadogradnju aplikacije „theRisk“.

Državni ured za reviziju nalaže ustrojiti registar rizika na razini institucije te uspostaviti integrirano upravljanje rizicima u skladu s odredbama Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, Pravilnika o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru te Smjernicama za upravljanje rizicima u poslovanju institucija javnog sektora.

2.2. *Zavod se nije posebno očitovao na točku Nalaza Sustav unutarnjih kontrola, ali je u Očitovanju, između ostalog, naveo da prihvaća mišljenja, preporuke i naloge koje je Državni ured za reviziju dao u Nacrtu izvješća o obavljenoj reviziji.*

3. Računovodstveno poslovanje i financijski izvještaji

3.1. Zavod je obvezan voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema propisima o proračunskom računovodstvu. Ustrojene su poslovne knjige: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige (analitičke knjigovodstvene evidencije stavki koje su u glavnoj knjizi iskazane sintetički i druge pomoćne evidencije za potrebe nadzora i praćenja poslovanja). Za 2024. sastavljeni su propisani financijski izvještaji te Bilješke uz financijske izvještaje.

– Potraživanja

Financijska imovina iskazana koncem godine u iznosu od 1.091.723.312,02 eura odnosi se na novac u banci i blagajni u iznosu od 297.866,83 eura, depozite, jamčevne pologe i potraživanja od zaposlenih te za više plaćene poreze i ostalo u iznosu od 294.508,27 eura, dionice i udjele u glavnici u iznosu od 254.128.084,35 eura, potraživanja za prihode poslovanja u iznosu od 131.240.294,43 eura, potraživanja od prodaje nefinancijske imovine u iznosu od 761.565,27 eura te rashode budućih razdoblja i nedospjelu naplatu prihoda u iznosu od 705.000.992,87 eura.

U prošlim revizijama Državni ured za reviziju je ukazivao Zavodu na nepravilnost u vezi s neusklađenim podacima o pojedinim potraživanjima evidentiranim u analitičkim evidencijama i glavnoj knjizi. Zavod poduzima aktivnosti u cilju usklađivanja podataka iz analitičkih evidencija i podataka u glavnoj knjizi te su podaci o pojedinim potraživanjima navedenim u prošloj reviziji usklađeni, dok za potraživanja od korisnika za povrat mirovinskih primanja podaci i nadalje nisu usklađeni. Također, revizijom za 2024. utvrđena je neusklađenost kod potraživanja od banaka za povrat mirovinskih primanja (u zemlji i inozemstvu), potraživanja od korisnika za povrat mirovinskih primanja (u zemlji i inozemstvu), potraživanja za povrat ustega te kod potraživanja za usluge obustava iz mirovinskih primanja, potraživanja za prihode od zakupnina i od najma stanova. Navedena potraživanja od banaka za povrat mirovinskih primanja (u zemlji i inozemstvu), potraživanja od korisnika za povrat mirovinskih primanja (u zemlji i inozemstvu) te potraživanja za povrat ustega iskazana su u analitičkim evidencijama (Bazi potraživanja za nepripadno isplaćena mirovinska primanja – BPN) u ukupnom iznosu od 4.795.511,19 eura, dok su u glavnoj knjizi evidentirana u iznosu od 3.845.609,56 eura. Iz svega navedenog proizlazi da se radi o sustavnom problemu povezivanja i prenošenja podataka, odnosno usklađivanja podataka iz analitičkih evidencija (osobito onih iz Baze potraživanja za nepripadno isplaćena mirovinska primanja – BPN) i podataka u glavnoj knjizi.

Odredbom članka 7., stavka 1. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, propisano je da su pomoćne knjige analitičke knjigovodstvene evidencije stavki koje su u glavnoj knjizi iskazane sintetički i druge pomoćne evidencije za potrebe nadzora i praćenja poslovanja. Iz navedenog proizlazi da pomoćne knjige i glavna knjiga moraju biti usklađene.

Također, novim Pravilnikom o proračunskom računovodstvu i Računskom planu (Narodne novine 158/23 i 154/24), odredbom članka 14., stavka 1., propisano je da su analitičke knjigovodstvene evidencije organizirane kao analitička knjigovodstva, a zbroj dugovnog i potražnog prometa na svim analitičkim računima pomoćne poslovne knjige mora biti jednak prometu na odgovarajućem računu glavne knjige.

Državni ured za reviziju je mišljenja da je potrebno nastaviti s aktivnostima za sustavno rješavanje problema povezivanja i prenošenja podataka, odnosno usklađivanja podataka iz analitičkih evidencija i onih u glavnoj knjizi. Za potraživanja kod kojih je utvrđena neusklađenost, Državni ured za reviziju nalaže uskladiti podatke iz analitičkih evidencija i glavne knjige, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

– Ispravak vrijednosti građevinskih objekata

Nefinancijska imovina Zavoda iskazana je koncem 2024. u iznosu od 127.167.654,76 eura, u okviru koje se vrijednosno najznačajnija odnosi na građevinske objekte u iznosu od 111.121.564,62 eura.

Iskazana vrijednost imovine građevinskih objekata u iznosu od 111.121.564,62 eura odnosi se na poslovne objekte (124 poslovne zgrade i uredske prostore, šest domova za starije i nemoćne osobe, četiri apartmana, jedno odmaralište te devet garaža i 20 garažnih parkirnih mjesta) u iznosu od 131.286.353,42 eura, stambene objekte (369 stanova) u iznosu od 7.110.225,80 eura te ispravak vrijednosti građevinskih objekata u iznosu od 27.275.014,60 eura.

Na vrijednost imovine koja se odnosi na građevinske objekte obračunavan je propisani ispravak vrijednosti, osim za dva poslovna objekta, i to za poslovnu zgradu u Zagrebu, sjedište Zavoda, koja je u poslovnim knjigama evidentirana u iznosu od 22.901.551,12 eura i za poslovni prostor u Trogiru u iznosu od 92.041,41 euro.

Navedeno nije u skladu s odredbama članka 19. Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, kojim je propisano da se vrijednost dugotrajne imovine ispravlja po prosječnim godišnjim stopama linearnom metodom, a iznimno se vrijednosti prirodnih bogatstava, knjiga, umjetničkih djela i ostalih izložbenih vrijednosti te plemenitih metala i ostalih pohranjenih vrijednosti u pravilu ne ispravljaju. Također, sastavni dio navedenog Pravilnika je popis stopa ispravka vrijednosti dugotrajne imovine, prema kojem se građevinski objekti (stambeni i poslovni) razvrstavaju u dvije skupine ovisno o građevnom materijalu od kojeg su građene, gdje je za objekte od betona, metala, kamena i opeke propisan vijek trajanja od 80 godina i godišnja stopa ispravka vrijednosti od 1,25 %, dok je za objekte od drveta i ostalog materijala propisan vijek trajanja od 20 godina i godišnja stopa ispravka vrijednosti od 5,0 %. Također, novi Pravilnik o proračunskom računovodstvu i Računskom planu, odredbama članka 120. na jednak način propisuje ispravak vrijednosti dugotrajne nefinancijske imovine.

Nadalje, odredbom članka 3., stavka 1. Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu, propisano je da je osnovna svrha financijskih izvještaja dati informacije o financijskom položaju i uspješnosti ispunjenja postavljenih ciljeva (poslovanja) proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

Prema obrazloženju Zavoda, ispravak vrijednosti za navedena dva objekta nije obračunavan jer imaju status zaštićenog kulturnog dobra te su upisani u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine 69/99, 151/03, 157/03 – ispravak, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21 i 114/22), koji je bio na snazi do prosinca 2024. kada je stupio na snagu Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine 145/24). Odredbama navedenog Zakona uređuju se vrste kulturnih dobara, uspostavljanje zaštite nad kulturnim dobrom, obveze i prava vlasnika kulturnih dobara, mjere zaštite i očuvanja kulturnih dobara, obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, obavljanje upravnih i inspekcijskih poslova, rad i djelokrug Hrvatskog vijeća za kulturna dobra, financiranje zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i druga pitanja u vezi sa zaštitom i očuvanjem kulturnih dobara.

Iako objekti imaju status zaštićenog kulturnog dobra i upisani su u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, navedeno ne isključuje obvezu Zavoda kao izvanproračunskog korisnika državnog proračuna od primjene Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu te Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.

Odredbe Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ne propisuju način knjigovodstvenog evidentiranja u poslovnim knjigama imatelja kulturnih dobara, nego su usmjerene na njihovo utvrđivanje te zaštitu i očuvanje.

Zavod je dužan voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema odredbama propisa o proračunskom računovodstvu te u cilju realnog iskazivanja vrijednosti imovine Zavoda za navedene objekte obavljati ispravak vrijednosti.

U cilju realnog i istinitog iskazivanja vrijednosti imovine Zavoda, Državni ured za reviziju nalaže obavljati ispravak vrijednosti imovine i za poslovne objekte koji su zaštićeno kulturno dobro, u skladu s odredbama Pravilnika o proračunskom računovodstvu i Računskom planu.

- 3.2. *Zavod je u Očitovanju, između ostalog, naveo da prihvaća mišljenja, preporuke i naloge koje je Državni ured za reviziju dao u Nacrtu izvješća o obavljenoj reviziji. U vezi s potraživanjima kod kojih je utvrđena neusklađenost podataka između analitičkih evidencija i glavne knjige Zavod u Očitovanju navodi da kontinuirano i u skladu s trenutnim tehničkim mogućnostima usklađuje stanje analitičkih evidencija i glavne knjige, ali neusklađenosti i dalje postoje. Nadalje, obrazlaže da će se Provedbom projekta „Modernizacija IKT podrške Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje – eHZMO“, koji se financira kroz Nacionalni plan oporavka i otpornosti (NPOO), osigurati računovodstveno evidentiranje, financijsko praćenje i izvještavanje na novoj IT platformi. Za završetak projekta određen je rok 30. lipnja 2026., koji je ugovorom s vanjskim izvođačem produžen do konca 2026. Projektom će se implementirati novi IT sustavi za podršku temeljnim i potpornim procesima (ERP – Enterprise Resource Planning) te se u okviru provedbe projekta poduzimaju aktivnosti u cilju rješavanja neusklađenosti podataka između analitičke evidencije nepripadno doznačenih mirovinskih primanja (BPN) i glavne knjige.*

4. Imovina

- 4.1. Ukupna vrijednost imovine iskazane koncem 2024. u iznosu od 1.218.890.966,78 eura odnosi se na financijsku imovinu u iznosu od 1.091.723.312,02 eura i nefinancijsku imovinu u iznosu od 127.167.654,76 eura. Vrijednosno značajniju nefinancijsku imovinu čine građevinski objekti u iznosu od 111.121.564,62 eura, koji se odnose na poslovne zgrade i uredske prostore, 369 stanova, šest domova za starije i nemoćne osobe, četiri apartmana, jedno odmaralište te devet garaža i 20 garažnih parkirnih mjesta.

Vlada Republike Hrvatske donijela je na sjednici održanoj 12. studenoga 2020. Zaključak u vezi s poduzimanjem potrebnih aktivnosti i radnji za uređenje zemljišnoknjižnog stanja na nekretninama koje koriste javne ustanove, domovi za starije i nemoćne osobe. Navedenim Zaključkom zaduženo je Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike da, u suradnji sa Zavodom, poduzme potrebne aktivnosti i radnje za uređenje zemljišnoknjižnog stanja na nekretninama koje koriste javne ustanove, domovi za starije i nemoćne osobe, u cilju mogućeg prijenosa prava vlasništva na tim nekretninama bez naknade, na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kao osnivače domova za starije i nemoćne osobe.

U vrijeme donošenja zaključka Zavod je bio vlasnik 30 nekretnina koje koriste javne ustanove, odnosno domovi za starije i nemoćne osobe. Zbog prijenosa prava vlasništva sa Zavoda na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, smanjen je broj domova u vlasništvu Zavoda te u 2024. Zavod u svojim poslovnim knjigama ima evidentirano šest domova za starije i nemoćne osobe (Majka Marija Petković – Blato, Trnje, Marko A. Stuparić – Veli Lošinj, Split, Sisak i Petrinja).

Do vremena obavljanja revizije (listopad 2025.) za pet domova za starije i nemoćne, vlasništvo nije preneseno na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao osnivače. Od navedenih pet domova, za tri doma za starije i nemoćne osobe (Trnje, Marko A. Stuparić – Veli Lošinj, Split), provode se aktivnosti u vezi s uređivanjem zemljišnoknjižnih podataka. Za dva doma za starije i nemoćne osobe, u Sisku i Petrinji, prema obrazloženju Zavoda, Sisačko-moslavačka županija, kao osnivač, još nije dostavila zahtjev za prijenos prava vlasništva, iako su osigurani svi uvjeti za prijenos prava vlasništva nekretnine. Obveza je Zavoda, kao vlasnika nekretnine, brinuti se o njihovu redovitom održavanju, radi zaštite trećih osoba od moguće bilo kakve štete koja bi nastala zbog njihova neodržavanja. Zbog navedenog Zavod je tijekom prijašnjih godina ulagao u zgradu Doma za starije i nemoćne u Petrinji, koja je stradala u potresu te je bilo neophodno provesti cjelovitu obnovu i učiniti prostor sigurnim i pogodnim za život njegovih korisnika. Obnova doma za starije i nemoćne u Petrinji koju je proveo Zavod iznosila je 2.821.588,18 eura. Također, ulagano je u Dom za starije i nemoćne osobe u Sisku gdje su radovi obuhvaćali uređenje i energetska obnovu fasade, sanaciju štete nastale potresom i uređenje unutaršnjeg prostora, a vrijednost investicije iznosila je 1.468.975,05 eura.

Državni ured za reviziju preporučuje u suradnji s Ministarstvom rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike nastaviti s aktivnostima i radnjama za uređenje zemljišnoknjižnog stanja domova za starije osobe koji su evidentirani u poslovnim knjigama Zavoda u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Hrvatske.

Nadalje, preporučuje poduzeti aktivnosti za prijenos prava vlasništva nad domovima za starije i nemoćne osobe na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, za koje su osigurani svi uvjeti za prijenos prava vlasništva bez naknade.

4.2. *Zavod se nije posebno očitovao na točku Nalaza Imovina, ali je u Očitovanju, između ostalog, naveo da prihvaća mišljenja, preporuke i naloge koje je Državni ured za reviziju dao u Nacrtu izvješća o obavljenoj reviziji.*

5. Javna nabava

5.1. Plan nabave Zavoda sadrži podatke o planiranoj nabavi roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti u iznosu od 38.678.520,46 eura bez PDV-a. Tijekom 2024. donesene su tri izmjene i dopune Plana nabave. Nakon posljednjih izmjena i dopuna Plana nabave iz listopada 2024., procijenjena vrijednost nabave iznosila je 37.356.414,64 eura bez PDV-a, od čega se na javnu nabavu odnosi 35.861.464,64 eura, a na jednostavnu nabavu 1.494.950,00 eura. Plan nabave objavljen je u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske u skladu s odredbama članaka 4. i 7. Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi. Odredbama članka 3. Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi propisano je, između ostalog, da plan nabave za predmete nabave čija je procijenjena vrijednost nabave jednaka ili veća od 2.650,00 eura donosi čelnik naručitelja za proračunsku ili poslovnu godinu najkasnije u roku od 30 dana od dana njegova donošenja proračuna ili financijskog plana. Hrvatski sabor donio je na sjednici 30. studenoga 2023. Državni proračun Republike Hrvatske za 2024. godinu i projekcije za 2025. i 2026. godinu, kojim je dana suglasnost na financijski plan Zavoda, s obzirom na to da je Zavod izvanproračunski korisnik državnog proračuna čije se financijsko poslovanje obavlja preko jedinstvenog računa državnog proračuna te je integriran u sustavu proračuna u okviru razdjela Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike. Ravnatelj Zavoda je 12. siječnja 2024. donio Odluku o usvajanju Plana nabave Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje za 2024. godinu, odnosno u roku dužem od 30 dana od dana donošenja Financijskog plana. Navedeno nije u skladu s odredbama Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi.

Državni ured za reviziju nalaže donijeti plan nabave najkasnije u roku od 30 dana od dana donošenja financijskog plana u skladu s odredbama Pravilnika o planu nabave, registru ugovora, prethodnom savjetovanju i analizi tržišta u javnoj nabavi.

5.2. *Zavod se nije posebno očitovao na točku Nalaza Javna nabava, ali je u Očitovanju, između ostalog, naveo da prihvaća mišljenja, preporuke i naloge koje je Državni ured za reviziju dao u Nacrtu izvješća o obavljenoj reviziji.*

Provedba naloga i preporuka

- 1.1. Državni ured za reviziju obavio je financijsku reviziju Zavoda za 2020., o čemu je sastavljeno Izvješće. O financijskim izvještajima i usklađenosti poslovanja izražena su bezuvjetna mišljenja. Revizijom za 2024. provjereno je je li Zavod postupio prema nalozima i preporukama danim u prošloj reviziji, u skladu s Planom provedbe naloga i preporuka.

U tablici u nastavku navode se nalozi (N) i preporuke (P) iz prošle revizije i njihov status. Također, navode se nalog i preporuka čija provedba zbog opravdanih razloga nije primjenjiva.

Tablica broj 5

Provedba naloga i preporuka iz prošlih revizija

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godine prošlih revizija	N ili P	Opis naloga ili preporuke	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5	6
1.	Računovodstveno poslovanje	2014. 2015. 2017. 2020.	N	Uskladiti podatke o potraživanjima od osiguravajućih i trgovačkih društava za naknadu štete, potraživanja po regresima te potraživanja od korisnika za povrat mirovinskih primanja (INO) evidentiranim u analitičkim evidencijama i glavnoj knjizi.	31. prosinca 2023.	djelomično provedeno
2.		2020.	P	Uspostaviti učinkovit sustav kontrola pri unošenju podataka u analitičke evidencije te kontinuirano provoditi usklađenja s glavnom knjigom kako bi podaci po potraživanjima u analitičkim evidencijama i glavnoj knjizi bili istovjetni te kako bi se izbjegle moguće pogreške.	31. prosinca 2023.	djelomično provedeno
3.		2020.	N	U Bilješkama uz Izvještaj o prihodima i rashodima, primicima i izdacima navesti razloge zbog kojih je došlo do odstupanja od ostvarenja u izvještajnom razdoblju prethodne godine u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom izvještavanju u proračunskom računovodstvu.	15. veljače 2023.	provedeno
4.	Potraživanja	2012. 2014. 2015. 2017.	P	U suradnji s nadležnim tijelima i Ministarstvom financija i nadalje poduzimati radnje u cilju rješavanja, odnosno donošenja odluke o postupanju s potraživanjima za više ustupljeni portfelj pri zamjeni dionica te ustupljene i prodane dionice i udjele.	31. prosinca 2023.	djelomično provedeno
5.		2012. 2014. 2015. 2017.	P	Poduzimati i nadalje radnje u cilju rješavanja potraživanja od Ministarstva financija.	31. prosinca 2023.	djelomično provedeno
6.		2020.	N	Od HMO-a pribaviti plan i program rada za poslovnu godinu u skladu s odredbom članka 11. Ugovora o međusobnim pravima i obvezama u poslovanju.	31. srpnja 2022.	nije primjenjivo

Redni broj	Naziv područja ili potpodručja	Godine prošlih revizija	N ili P	Opis naloga ili preporuke	Rok prema Planu provedbe naloga i preporuka	Status
	1	2	3	4	5	6
7.		2017. 2020.	P	Preispitati model financiranja društva HMO u cilju održivosti poslovanja u budućem razdoblju, s obzirom na to da Zavod podmiruje sve troškove HMO-a te s obzirom na to da prihodi HMO-a od kamata na oročena sredstva nisu dovoljni za pokriće rashoda poslovanja HMO-a te da za nedostatni dio prihoda umanjuje obveze prema Zavodu za naplaćene prihode.	31. prosinca 2023.	nije primjenjivo

Obrazloženje danih naloga i preporuka koji su djelomično provedeni ili nisu primjenjivi daje se u nastavku.

- U vezi s nalogom da se usklade podaci o potraživanjima od osiguravajućih i trgovačkih društava za naknadu štete, potraživanjima po regresima te potraživanjima od korisnika za povrat mirovinskih primanja (INO) evidentiranim u analitičkim evidencijama i glavnoj knjizi, Zavod je uskladio podatke o potraživanjima po regresima i potraživanjima od osiguravajućih i trgovačkih društava za naknadu šteta, dok potraživanja od korisnika za povrat mirovinskih primanja (INO) nisu usklađena. U vezi s problematikom potraživanja od korisnika, u veljači 2022. donesena je Uputa o postupanju o načinu usklađivanja podataka o prometu i saldu analitičkih konta između Pomoćne knjige nepripadno doznačenih mirovinskih primanja (BPN) i glavne knjige. Podaci su usklađeni na 30. rujna 2023. te su aktivnosti usklađivanja podataka nastavljene u 2024. i 2025. (redni broj 1.)
- U vezi s preporukom da se uspostavi učinkovit sustav kontrola pri unošenju podataka u analitičke evidencije te da se kontinuirano provode usklađenja s glavnom knjigom kako bi podaci o potraživanjima u analitičkim evidencijama i glavnoj knjizi bili istovjetni Zavod je proveo određene aktivnosti za poboljšanje sustava kontrola. Pri unosu podataka u analitičke evidencije potraživanja od korisnika za povrat mirovinskih primanja s obzirom na uzroke nepravodobnog ili netočnog evidentiranja uplate, a posljedično i neusklađenosti glavne knjige i pomoćne knjige, uvedeno je ručno praćenje postupanja ustrojstvenih jedinica vezano za povezivanje uplata koje se nisu automatski uparile sa zahtjevima za povrat nepripadnih isplata i ažurno postupanje s duplim uplatama, kako bi se osigurali točni i pouzdani podaci u poslovnim knjigama. U okviru aktivnosti radne skupine za automatsko evidentiranje dojave iz Pomoćne knjige nepripadno doznačenih mirovinskih primanja (BPN) u Pomoćnu knjigu regresa (PKR) planirano je uspostaviti automatsko knjiženje potraživanja, čime će se postići veća točnost i pravodobnost podataka u analitičkim evidencijama. Automatsko evidentiranje potraživanja nepripadnih isplata bit će uspostavljeno završetkom projekta Modernizacija IKT podrške Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje – eHZMO, kojim će se implementirati novi IT sustavi za podršku temeljnim i potpornim procesima, a učinkovite kontrole pri unošenju podataka u analitičke evidencije naknade štete uspostaviti će se kroz zaseban projekt nadogradnje sustava imovinskopravnog poslovanja (projekt Izrada modula Pomoćne knjige naknade štete u aplikaciji IPP) koji će se provoditi u 2026. (redni broj 2.)

- U vezi s preporukom da Zavod i nadalje u suradnji s nadležnim tijelima i Ministarstvom financija poduzima radnje u cilju rješavanja, odnosno donošenja odluke o postupanju s potraživanjima za više ustupljeni portfelj pri zamjeni dionica te ustupljene i prodane dionice i udjele (potraživanja od CERP-a), u siječnju 2024. održan je sastanak Ministarstva financija, CERP-a i Zavoda u cilju rješavanja ovih potraživanja. Pored navedenog, u listopadu 2024. podnesen je prijedlog Vladi Republike Hrvatske za pokretanje postupka donošenja Odluke Vlade Republike Hrvatske o davanju suglasnosti Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje za otpis potraživanja prema Centru za restrukturiranje i prodaju, ali do vremena obavljanja revizije (listopad 2025.) nije donesena odluka Vlade Republike Hrvatske. (redni broj 4.)
- U vezi s preporukom da Zavod i nadalje poduzima radnje u cilju rješavanja potraživanja od Ministarstva financija, Zavod je u studenome 2023. i siječnju 2025. ponovno dopisima zatražio od Ministarstva financija uputu o načinu rješavanja potraživanja i obveza između Zavoda i državnog proračuna (Ministarstva financija) evidentiranih u svojim poslovnim knjigama. Do vremena obavljanja revizije (listopad 2025.) Zavod nije zaprimio uputu Ministarstva financija. S obzirom na to da su navedena potraživanja i obveze od državnog proračuna (Ministarstva financija) i dalje evidentirana u poslovnim knjigama Zavoda, cilj dane preporuke nije ostvaren. (redni broj 5.)
- U vezi s nalogom da se od HMO-a pribavi plan i program rada za poslovnu godinu te preporukom da se preispita model financiranja društva Zavod je dostavio dokumentaciju iz koje je vidljivo da je nad društvom HMO otvoren stečajni postupak. HMO je Prijedlog za otvaranje stečajnog postupka podnio zato što ne može trajnije ispunjavati svoje dospjele novčane obveze. Trgovački sud u Zagrebu je rješenjem od 23. travnja 2024. otvorio stečajni postupak nad dužnikom HMO. (redni broj 6. i 7.)

Zavod je i nadalje u obvezi postupati prema nalogima i preporukama Državnog ureda za reviziju, koji nisu provedeni ili su djelomično provedeni.

1.2. Zavod prihvaća status naloga i preporuka iz prošle revizije.